

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE ČALOVEC
na roky 2016 - 2022**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čalovec na roky 2016-2022
Územné vymedzenie:	obec Čalovec
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	od 1.1.2016 do 31.12.2022
Verzia	1.0
Publikovaný verejne:	

Riadiaci tím spracovania programu hospodárskeho sociálneho rozvoja obce Čalovec na roky 2016-2022:

Zodpovedný za obec Čalovec::
Zoltán Molnár

Zhotoviteľ:
Regionálna rozvojová agentúra Komárno

Čalovec – Komárno 2015

Obsah

ÚVOD.....	4
Vymedzenie riešeného územia	6
Životné prostredie a odpadové hospodárstvo.....	7
Ľudské zdroje, trh práce	14
Domový a bytový fond, domácnosti.....	29
Technická infraštruktúra.....	32
Hospodársko-ekonomický potenciál obce	35
Podnikateľská aktivita	37
Cestovný ruch.....	40
Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce	44
Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce	54
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	57
STEEP analýza (analýza externého prostredia)	60
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....	61
Hodnotenie predchádzajúceho obdobia	61
SWOT analýza potenciálu rozvoja obce.....	61
Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky	64
B – STRATEGICKÁ ČASŤ	69
Vízia obce Čalovec.....	71
Stratégia rozvoja obce na roky 2016-2022	72
C – PROGRAMOVÁ ČASŤ	73
Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí.....	73
D – REALIZAČNÁ ČASŤ.....	74
Zoznam plánovaných projektov obce Čalovec 2016-2022	75
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR.....	76
Komunikačná stratégia.....	77
Monitorovanie a hodnotenie	78
E – FINANČNÁ ČASŤ.....	79
Operačné programy v rokoch 2014-2020.....	79
Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Čalovec	81
Indikatívny finančný plán PHSR.....	85
Projektové zámery	86
ZÁVER	91
PRÍLOHY	93
Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu.....	93

ÚVOD

Dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čalovec je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Cieľom procesu je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Čalovec – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnuť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čalovec na základe zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2007. Aktualizácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čalovec bola realizovaná v roku 2012 podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. V roku 2015 bol dokument prepracovaný v zmysle zákona č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja so zapojením obyvateľov obce.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čalovec sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý bude na základe výsledkov ročného hodnotenia priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čalovec vytvára priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci a je nástrojom spoločného plánovania. Spoločné plánovanie sa zároveň stáva priestorom pre začatie spolupráce a vytváranie inovatívnych riešení medzi rozvojovými aktérmi. Vďaka aktivitám obyvateľov obce sa mení priestor a môže dochádzať k rozvoju.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: **Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov**. Rozvojová stratégia obce Čalovec vychádza aj zo stratégie Európa 2020, ktorá stanovuje priority, ktoré by prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2014-2020 mali byť podporované:

- inteligentný rast – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inováciách,
- udržateľný rast – podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast – podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čalovec bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave programu v obci Čalovec bol zriadený riadiaci tím zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, a boli zriadené menšie pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárstvo, sociálna oblasť, environmentálna oblasť).

Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čalovec na roky 2016-2022

Termín (mesiac, rok)	Júl 2015	August 2015	September 2015	Október 2015	November 2015	December 2015
Úvod						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Záver						

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čalovec schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Čalovci. Obecné zastupiteľstvo bude následne realizovať aj vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

A.1 – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Analýza vymedzuje územie obce, fyzicko-geografický a socio-ekonomický potenciál v rámci neho sociálnu a technickú infraštruktúru, jej históriu, analyzuje oblasť kultúrneho dedičstva, tradícií, tretieho sektora, samosprávy a jej partnerstiev.

Vymedzenie riešeného územia

Obec Čalovec sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov obec Čalovec sa nachádza v obvode/okrese Komárno.

Základné charakteristiky obce Čalovec

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501085
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 02
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1268
Nadmorská výška obce v m	108
Celková výmera územia obce [m ²]	23 208 646
Hustota obyvateľstva na km ²	50,28

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Fyzicko-geografická poloha obce

Mapa 1: Poloha obce Čalovec na Slovensku vo vzťahu k hlavnému mestu, krajskému centru a obvodnému/okresnému mestu

Socio-geografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Čalovec má výmeru 2 320,8 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho strednej časti).

Obec Čalovec zo severu a z východu susedí s obcou Kameničná, zo západu s obcami Zemianska Olča a Okoličná na Ostrove, z juhu s obcou Zlatná na Ostrove a mestom Komárno.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 16 km vzdialenosti na juhovýchod od obce).

Špecifickou črtou sídelnej štruktúry riešeného územia je, že sa v ňom nachádza oblasť s rozptýleným osídlením (majere). Rozhodujúca väčšina obyvateľov býva v koncentrovaných sídlach (časť Čalovec a Violín) a iba málo ich žije v samotách alebo usadlostiach (pričom ich podiel neustále klesá).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Čalovec leží v blízkosti troch rozvojových osí:

- žitnoostrovná rozvojová os (Bratislava - Dunajská Streda - Komárno), ktorá je rozvojovou osou druhého stupňa,
- ponitrianska rozvojová os (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno) – rozvojová os druhého stupňa,
- dudvážsko-dunajská rozvojová os (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo) – rozvojová os tretieho stupňa.

Poloha obce voči rozvojovému pólu prvého stupňa ako Komárno (34 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2011 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od toho mesta na 16 km.

Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Geomorfológia a geológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina. Východnou hranicou riešeného územia je Podunajská pahorkatina. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Okoličnianska mokraď (vypĺňa takmer celé k.ú. obce).

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 108-109 m n.m..

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentmi. Základné kvartérne útvary k.ú. obce sú fluvialno-mokraďové sedimenty s organickou prímесou (holocén).

Z hľadiska hydrogeologického podklad riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky nívnych území – priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – veľmi dobrá až dobrá.

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív. Na základe exogénnych procesov celé územie obce je akumulárnym reliéfom. V k.ú. obce sa nachádza 1 typ akumulárného reliéfu: fluviálno-mokradový reliéf (fluviálna mokrad' a slatinná rovina). Je to reliéf s nepatrným uplatnením litológie.

Typ podzemnej vody dopĺňanej: 70% podzemnej vody je dopĺňovaná z riek a ich prítokov.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 90 MSK).

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť riešeného územia disponuje kvalitným pôdnym fondom. Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblkový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je Zákon č. 326/2005 Z. z. Zákon o lesoch (v znení č. 275/2007 Z. z., 359/2007 Z. z., 360/2007 Z. z., 540/2008 Z. z., 499/2009 Z. z., 117/2010 Z. z., 96/2012 Z. z., 345/2012 Z. z., 115/2013 Z. z., 180/2013 Z. z., 182/2014 Z. z.)

Podľa tohto zákona lesy sú jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V záujmovom území lesy majú malú rozlohu – lesné pozemky predstavujú 2% výmery obce.

Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. č. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. č. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Tab. č. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. č. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Pedologické podmienky územia

V k.ú. obce prevládajú ílovito-hlinité a hlinité pôdne druhy, avšak na malých plochách v severozápadnej časti k.ú. obce sa vyskytujú aj piesočnato-hlinité pôdy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je nijaká až nepatrná.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú čiernice karbonátové, sprievodné čiernice glejové, lokálne rašelinové pôdy (na karbonátových nívnych sedimentoch).

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká – pôdy sú veľmi produkčné.

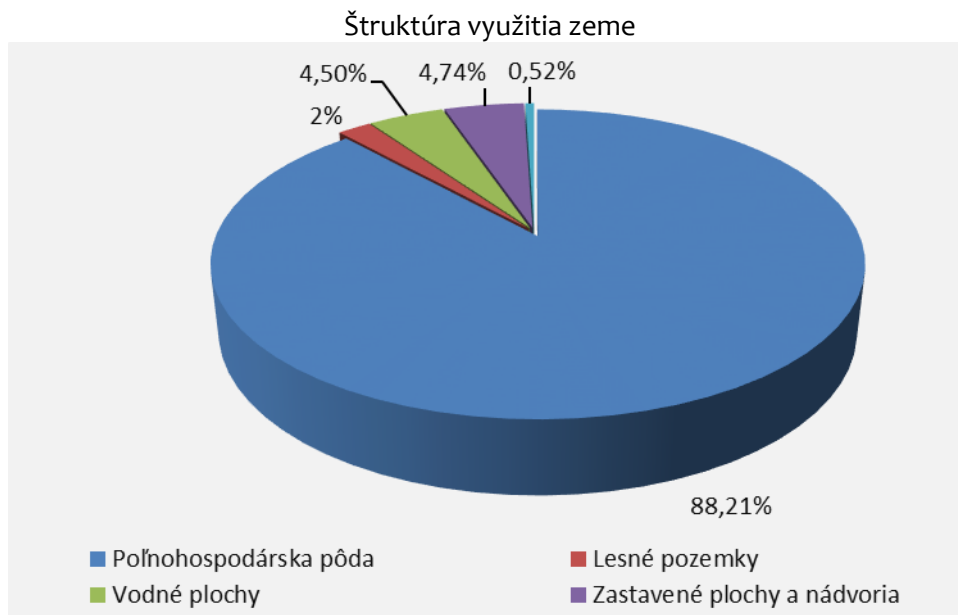
Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Ide o nížinnú rovinnú oráčinovú krajinu.

Tab. č. 5: Štruktúra využitia zeme (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy a nádvoría	Ostatné plochy
Čalovec	23 208 646	20 473 424	465 355	1 045 035	1 101 154	120 678

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR, 2015

Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fytogeografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátania do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia predstavujú jaseňovo-brestovo-dubové, jelšové lužné lesy a vrbovo-topoľové lužné lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je

prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce Čalovec patrí do povodia toku Dunaj.

Cez riešené územie preteká aj viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov – kanál Čalovský Dudváh, kanál Malá Částa, Lúčny kanál. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 409/2014 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Tento zákon vytvorí podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sírany - 650 mg/l, chloridy - 130 mg/l, taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske znečistenie. Sledovaná oblasť pririečnej zóny Dunaja je veľmi zraniteľná a zaťažená poľnohospodárskym znečistením.

Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na

základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 18/2008 Z.z. do riešeného územia zasahuje 1 chránené vtáčie územie: Chránené vtáčie územie Ostrovné lúky.

Tab. č. 6: Vybrané charakteristiky Chráneného vtáčieho územia Ostrovné lúky

Výmera [ha]:	8 729
Prekryv so sieťou CHÚ:	9 %
V pôsobnosti:	CHKO Dunajské luhy
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky, Trnavský
Okres:	Dunajská Streda, Komárno
Kataster:	Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Dunajská Streda v katastrálnom území Opatovský Sokolec, v okrese Komárno v katastrálnych územiach Bodza, Bodzianske Lúky, Brestovec, Čalovec, Kameničná, Kolárovo, Lipové, Sokolce, Sokolce – Lak, Sokolce – Turi a Zemianska Olča.
Charakteristika: Otvorená nížinná oblasť Ostrovné lúky s jej typickým predstaviteľom avifauny sokolom červenonohým (<i>Falco vespertinus</i>) predstavuje jeden z najcennejších biotopov pre jeho hniezdenie a prežívanie. Stepný, lesostepný a agrárny typ krajiny vyhovuje aj strakošovi kolesárovi (<i>Lanius minor</i>) a ľabtuške poľnej (<i>Anthus campestris</i>).	

Zdroj: Štátna ochrana prírody SR, 2015

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v k.ú. obce Čalovec sa nachádza 1 maloplošné chránené územie, a to Chránený areál Dropie.

Tab. č.7: Vybrané charakteristiky Chráneného areálu Dropie

Názov:	Dropie
Evidenčné číslo:	38
Kategória:	Prírodná rezervácia
V pôsobnosti:	ŠOP - S - CHKO Dunajské luhy
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Komárno
Kataster:	Kameničná, Čalovec, Zemianska Olča
Príslušnosť k VCHÚ:	Nie je súčasťou VCHÚ
Mapový list ZM50:	Komárno 45-32, 45-34
Výmera CHÚ:	912.7642 ha
Rok vyhlásenia:	1955
Novelizácia v roku:	1997
Právny predpis:	Všeob. záv. Vyhláška KÚ v Nitre č.1/1996 z 09.10.1996 (ú. od 15.11.1996), doplnená VZV KÚ v Nitre č.2/1997 z 27.06.1997 (ú. od 05.09.1997)
Zriaďovateľ:	Krajský úrad v Nitre
Stupeň ochrany:	4. stupeň
Predmet ochrany:	Účelom vyhlásenia chráneného areálu je ochrana a záchrana dropa veľkého (<i>Otis tarda</i>), najmä jeho tokanísk, liahnísk a zimovísk.

Zdroj: Štátna ochrana prírody SR, 2007

V riešenom území sa nenachádzajú územia zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004.

Ovzdušie

Zákon č. 137/2010 Z.z. Zákon o ovzduší (v znení č. 318/2012 Z.z., 180/2013 Z.z., 350/2015 Z.z. upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťažené oblasti, ako aj širšie územie, obvod Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO.

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská). Nemalý podiel na vysokej prašnosti majú veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov, ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Čalovec sa nenachádzajú výraznejšie zdroje znečistenia ovzdušia.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava prechádzajúca obytňou zónou.

Kvalita životného prostredia

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2001 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov životného prostredia.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia (ohrozené územia z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úroveň životného prostredia v riešenom území je 4. stupňa, čo znamená, že je to prostredie narušené. Možno však konštatovať, že riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v okrese Komárno. Hlavne je to tým spôsobené, že sa tu nenachádza žiadna priemyselná výroba a aj poľnohospodárstvo je v súčasnosti v útlme a nevyužíva umelé hnojivá (tak ako to bolo v minulosti).

Cieľom zvýšiť kvalitu životného prostredia v rokoch 2010-2011 obec Čalovec ako člen mikroregionálneho združenia *Združenie obcí Dolného Žitného ostrova* sa zapájala do projektu "Pre čistejšie Podunajsko, Európu / Tisztább Duna mentéért, Európáért", ktorého hlavným cieľom je ochranou prírodných hodnôt prihraničnej oblasti prispieť k zvýšeniu úrovne environmentálnej, sociálnej aj hospodárskej integrácie cezhraničnej oblasti vymedzenej veľtokom Dunaj v úseku od obcí Čalovec – Gönyű (HU) po Kravany n. D. – Lábatlan (HU). Projekt financovaný z ERDF v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika - Slovenská republika 2007 – 2013.

Odpadové hospodárstvo

Uznesením vlády Slovenskej republiky z 22.2.2012 bol schválený Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky ako základný koncepčný materiál na postupné plnenie účelu odpadového hospodárstva podľa nových právnych predpisov.

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je Zákon č.79 zo 17. marca 2015 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a tiež v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 310/2013 Z.z. o vykonaní ustanovení zákona o odpadoch.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR je najmä odklonenie odpadov od skládkovania, resp. znižovanie množstva odpadov ukladaných na skládky odpadov. K tomu je potrebné zaviesť opatrenia na predchádzanie vzniku odpadov, znižovanie nebezpečných vlastností odpadov a podpora opätovného použitia výrobkov (plány prevencie) a tiež zvýšenie miery zhodnocovania odpadov vrátane energetického zhodnocovania odpadov. POH SR zavádza do praxe hierarchiu odpadového hospodárstva popísanú európskou smernicou o odpadoch. Tá na prvé miesto kladie predchádzanie vzniku odpadov, nasleduje príprava na opätovné použitie, recyklácia, iné zhodnocovanie odpadov a až poslednom mieste je ich zneškodňovanie skládkovaním.

Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programе odpadového hospodárstva okresu Komárno do roku 2005“, ktorý vypracoval Okresný úrad v Komárne v r. 2002 a v „Programе odpadového hospodárstva obce Čalovec do roku 2015“

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom majú vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Čalovec sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú skládku v obci Veľké Kosihy),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu od roku 2004 (sklené fľaše, PET fľaše, papier, elektrotechnický odpad atď.).

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov, ako aj zriadiť zberný dvor na odloženie separovaného odpadu a zároveň kompostovať aj poľnohospodársky odpad.

Ludské zdroje, trh práce

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Počet obyvateľov obce v 20. stor. mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do 60-ych rokov, potom však nastal rýchly pokles počtu obyvateľov až do začiatku 90-ych rokov.

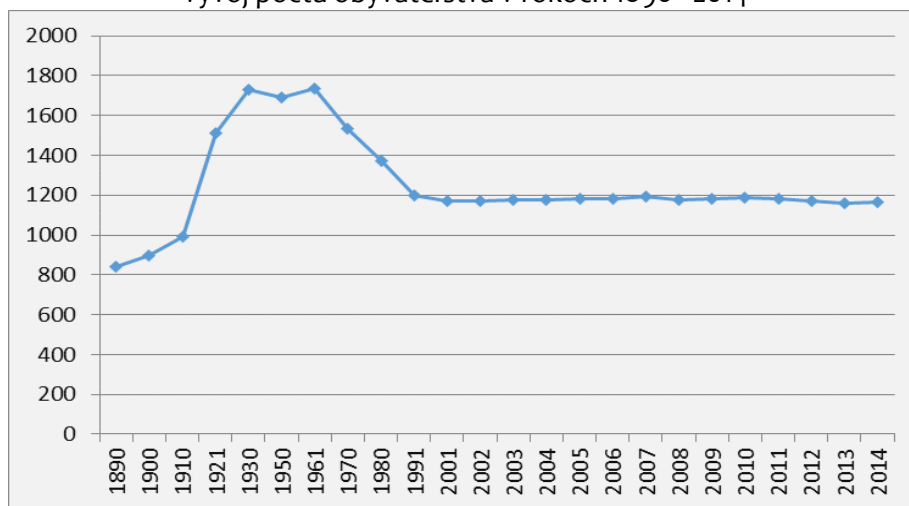
K 31.12.2014 v obci bývalo 1 167 osôb.

Tab. č. 8: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1890	839
1900	896
1910	991
1921	1514
1930	1732
1950	1692
1961	1738
1970	1533
1980	1374
1991	1196
2001	1172
2002	1172
2003	1176
2004	1178
2005	1180
2006	1183
2007	1195
2008	1177
2009	1183
2010	1185
2011	1184
2012	1171
2013	1159
2014	1167

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Vývoj počtu obyvateľstva v rokoch 1890 - 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov v produktívnom veku do obce a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestských centier (Komárna) za kvalitným vidieckym bývaním, resp. za zdrojom práce.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozširovania aglomerácií trojuholníka Bratislava – Budapešť - Viedeň – sa očakáva rast počtu obyvateľstva.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne dobré hodnoty, priemerný vek obyvateľstva obce je 40,17 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 38,9 rokov.

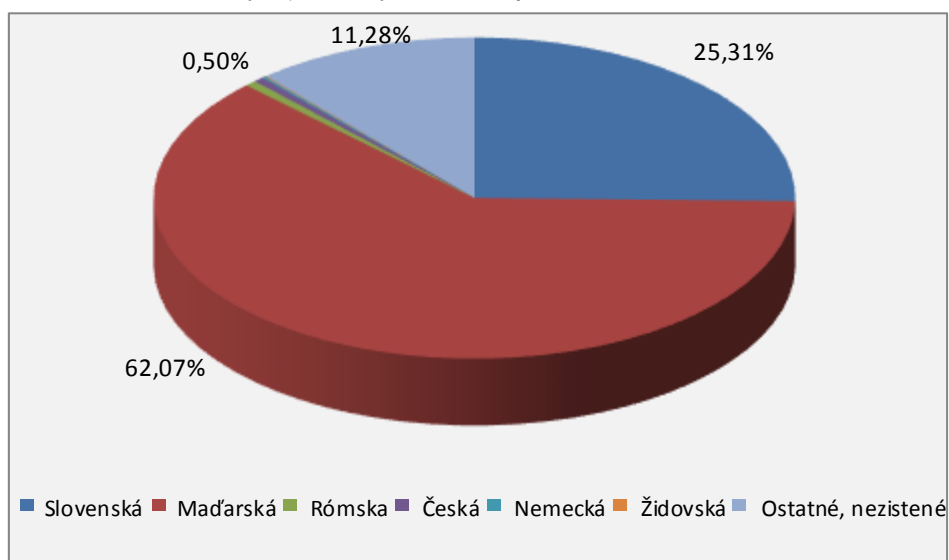
Tab. č. 9: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Čalovec		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	141	162	303
Maďarská	350	393	743
Rómska	4	3	7
Česká	1	5	6
Nemecká	1	1	2
Židovská	1	0	1
Ostatné, nezistené	75	60	135
Spolu	573	624	1197

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska národnostného zloženia sa podľa SODB 2011 hlásilo 62% obyvateľstva obce k maďarskej národnosti, kým 25% k slovenskej národnosti.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

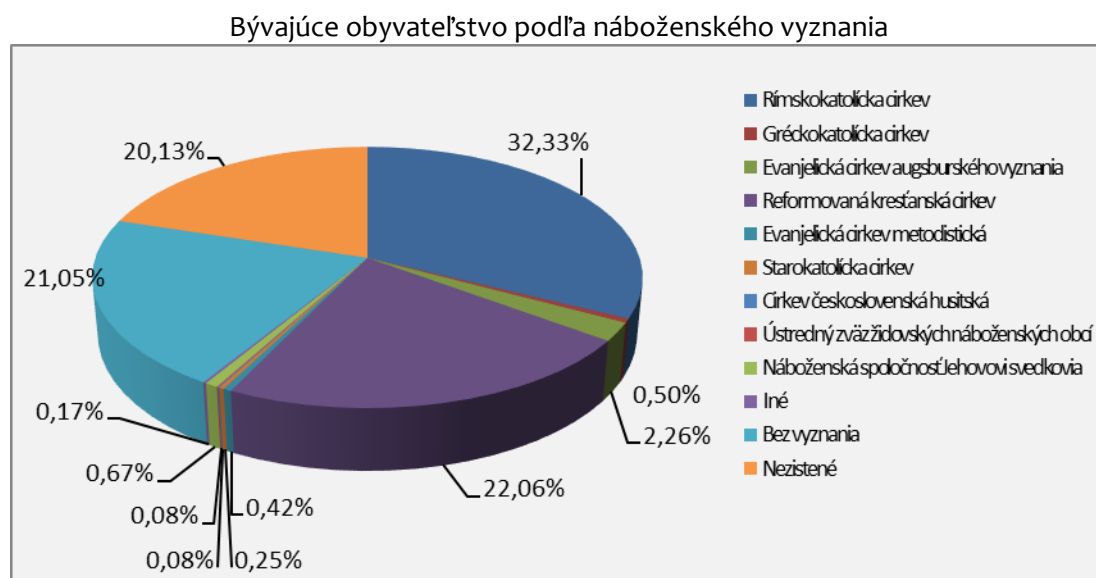
Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č.10: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Čalovec		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	167	220	387
Gréckokatolícka cirkev	2	4	6
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	10	17	27
Reformovaná kresťanská cirkev	129	135	264
Evanjelická cirkev metodistická	1	4	5
Starokatolícka cirkev	2	1	3
Cirkev československá husitská	0	1	1
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	1	0	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2	6	8
Iné	1	1	2
Bez vyznania	133	119	252
Nezistené	125	116	241
Spolu	573	624	1197

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podľa SODB 2011 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominovali obyvatelia, ktorí sa prihlásili k rímskokatolíckej cirkvi (tvorili 32% obyvateľstva obce), nasledovala Reformovaná kresťanská cirkev s 22%. Počet osôb bez náboženského vyznania bol 252.

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má priemernú úroveň pôrodnosti – v období 2000-2014 miera natality bola okolo 8,74%, kým celoštátny priemer bol okolo 10,21%.

Tab. č. 11: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených v priebehu roka	10	4	11	4	8	14	4	18	16	13	18	11	6	8	8

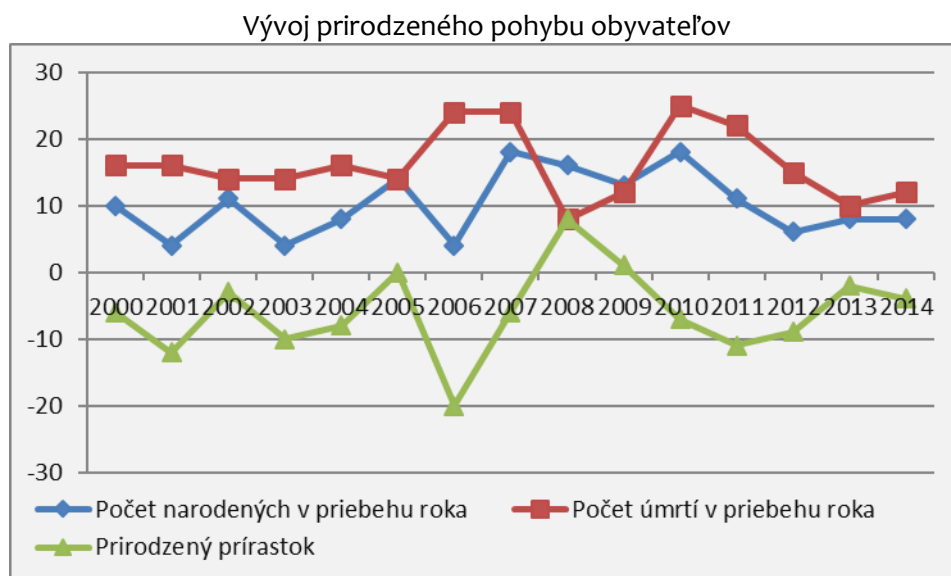
Zdroj: Obecný úrad, 2015

Tab. č. 12: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet úmrtí v priebehu roka	16	16	14	14	16	14	24	24	8	12	25	22	15	10	12

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Rozdiel medzi počtom živorodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 2000-2014 počet narodených bol 153 kým počet zomretých bol 242), čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciacia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólův.

V období 2000-2014 miera úmrtnosti v obci bola mierne nad celoštátnym priemerom – v danom období na 1000 obyvateľov obce pripadalo ročne 13,82 zomretých (celoslovenský priemer bol 9,69 zomretých), t.j. miera mortality bola 13,82 ‰.

Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievné choroby mozgu.

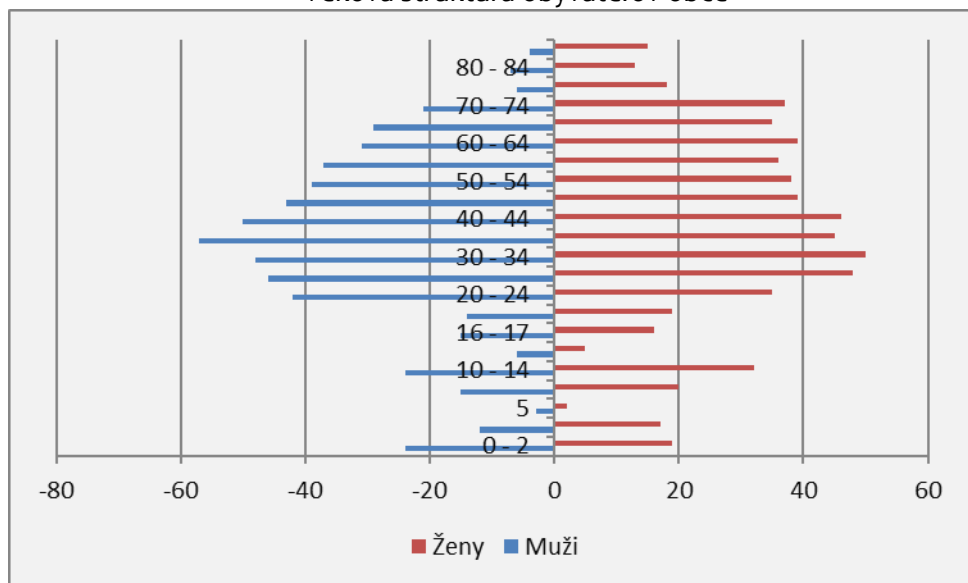
Tab. č. 13: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Čalovec			
	Muži	Ženy	Úhrn	v %
0 - 2	24	19	43	3,6
3 - 4	12	17	29	2,4
5	3	2	5	0,4
6 - 9	15	20	35	2,9
10 - 14	24	32	56	4,7
15	6	5	11	0,9
16 - 17	15	16	31	2,6
18 - 19	14	19	33	2,8
20 - 24	42	35	77	6,4
25 - 29	46	48	94	7,9
30 - 34	48	50	98	8,2
35 - 39	57	45	102	8,5
40 - 44	50	46	96	8,0
45 - 49	43	39	82	6,9
50 - 54	39	38	77	6,4

55 - 59	37	36	73	6,1
60 - 64	31	39	70	5,8
65 - 69	29	35	64	5,3
70 - 74	21	37	58	4,8
75 - 79	6	18	24	2,0
80 - 84	7	13	20	1,7
85 +	4	15	19	1,6
Spolu	573	624	1 197	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Veková štruktúra obyvateľov obce

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR SODB 2011

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce približne kopíruje celoštátny trend. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Tab. č. 14: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

Podiel obyvateľstva:	Modrany		
	Muži	Ženy	Spolu
0 - 5	6,8	6,1	6,4
6 - 14	6,8	8,3	7,6
Produktívny	74,7	66,7	70,5
Poproduktívny	11,7	18,9	15,5
Priemerný vek	38,7	41,53	40,17

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č.15: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	70,83	78,45
Nitriansky kraj	72,23	79,56
SR	73,19	80,00

Zdroj: <http://www.infostat.sk/vdc/sk/index.php>, 2015

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Nekoordinovaná exploatácia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenuou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v Komárne a v susednom Maďarsku (predovšetkým v meste Komárom).

Podľa SODB 2011 394 osôb, t.j. 73,50% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci. V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba a služby. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. 50,8% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska, čo svedčí o tom, že podiel ľudí prisťahovaných do obce je veľmi výrazný.

Tab. č. 16: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhrn obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Čalovec	muži	573	297	51,8
	ženy	624	311	49,8
	spolu	1 197	608	50,8

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 17: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prisťahovaných v priebehu roka	20	33	18	23	22	23	49	10	19	21	15	23	21	22	18

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 18: Vývoj počtu odšťahovaných z obce v období 2000-2014

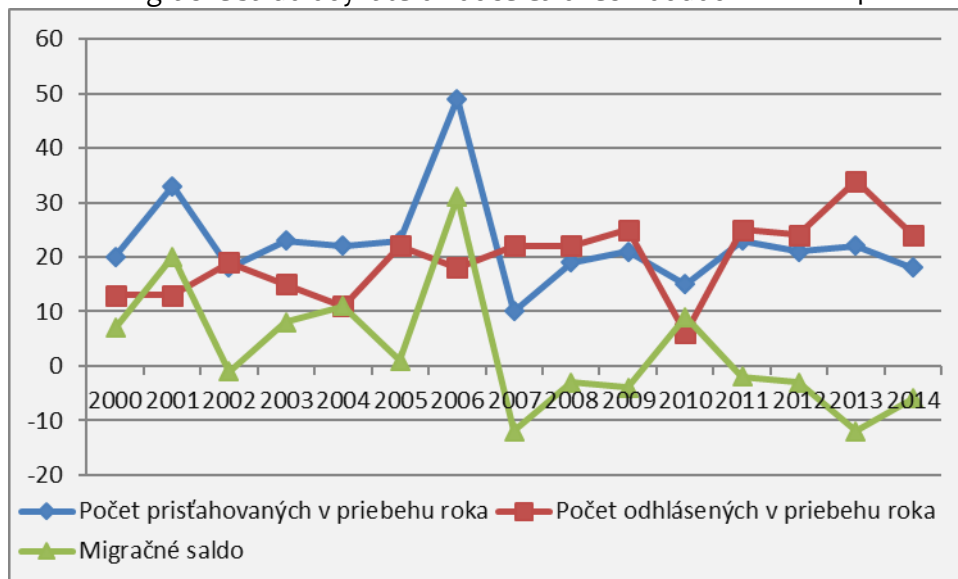
Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet odhlásených v priebehu roka	13	13	19	15	11	22	18	22	22	25	6	25	24	34	24

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

V období 2000-2014 do obce sa prisťahovalo 337 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odšťahovalo 293 osôb. Tieto údaje svedčia o miernom migračnom prírastku obyvateľstva, čo vyvolal záujem ľudí bývať v obci s dobrými životnými podmienkami v blízkosti hospodárskej osi Győr-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava.

V najbližších rokoch prvoradou úlohou bude ďalšia podpora migračného prírastku obyvateľstva obce.

Migračné saldo obyvateľov obce Čalovec v období 2000-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, 2015

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 44,78% (celoštátny priemer je 48,7%). V čase SODB 2011 v obci bolo 99 nezamestnaných, čo predstavovalo až 18,47% ekonomicky aktívnych osôb. 22,47% obyvateľstva obce je nepracujúcim dôchodcom.

V období 2001-2014 počet nezamestnaných kolísal. V porovnaní s rokom 2001, kedy bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno na úrovni 26,61%, klesla v roku 2007 na úroveň 7,36%. V nasledovných rokoch ale došlo k opätovnému postupnému zvyšovaniu miery nezamestnanosti, ktorý vyvrcholil v roku 2012 na úrovni 19,15%. V roku 2014 bola miera nezamestnanosti na úrovni 15,48%.

Tab. č. 19: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	spolu	v %	Osoby ekonomicke aktívne				Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
				z toho						
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci členovia domácností v rod. podniku	nezamestnaní			
Čalovec	muži	298	55,6	0	2	1	55	0	101	11
	ženy	238	44,4	10	1	0	44	28	168	5
	spolu	536	100,0	10	3	1	99	28	269	16

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č.20: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	spolu	Žiaci a študenti		
			v tom		
			Deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl
Čalovec	muži	107	84	20	3
	ženy	129	95	27	7
	spolu	236	179	47	10

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V čase SODB 2011 v obci bolo 179 detí a žiakov ZŠ a 57 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol pod celoštátnym priemerom: len 0,84% obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 5,8%).

Tab. č. 21: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicke aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	43	17	60	47
Lesníctvo a ťažba dreva	1	2	3	2
Dobývanie kovových rúd	1	0	1	1
Výroba potravín	3	5	8	3
Výroba nápojov	2	0	2	1
Výroba textilu	0	2	2	1
Výroba odevov	1	0	1	0
Výroba kože a kožených výrobkov	4	24	28	24
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	11	1	12	7
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	1	2	1
Tlač a reprodukcia záznamových médií	0	1	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	1	0	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	6	3	9	7
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	1	4	3
Výroba a spracovanie kovov	2	2	4	3
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	22	5	27	22
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	7	5	12	8
Výroba elektrických zariadení	6	1	7	5

Výroba strojov a zariadení i. n.	4	2	6	3
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	6	12	18	12
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	8	0	8	7
Výroba nábytku	6	6	12	10
Iná výroba	2	1	3	2
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	4	0	4	3
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	0	1	1
Zber, úprava a dodávka vody	2	0	2	2
Čistenie a odvod odpadových vôd	0	1	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	0	1	1
Výstavba budov	2	3	5	3
Inžinierske stavby	7	0	7	5
Špecializované stavebné práce	15	6	21	14
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	0	1	0
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	6	6	12	7
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	11	16	27	20
Pozemná doprava a doprava potrubím	13	2	15	14
Vodná doprava	2	0	2	2
Skladové a pomocné činnosti v doprave	5	3	8	8
Poštové služby a služby kuriérov	0	4	4	3
Ubytovanie	0	3	3	2
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	4	6	10	6
Nakladateľské činnosti	0	2	2	0
Telekomunikácie	0	1	1	0
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	0	1	1	0
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	3	2	5	4
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	1
Právne a účtovnícke činnosti	3	3	6	5
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	1	3	4	3
Reklama a prieskum trhu	0	1	1	0
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	2	1	3	1
Prenájom a lízing	0	1	1	1
Sprostredkovanie práce	2	2	4	3
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	0	1	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	2	1	3	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	1	4	2
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	17	19	36	32
Vzdelávanie	8	10	18	14
Zdravotníctvo	7	17	24	16
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	0	1	1
Sociálna práca bez ubytovania	0	3	3	3
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	1	0	1	0
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	1	2	2
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	0	1	1	1
Ostatné osobné služby	0	2	2	2
Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	1	0	1	1
Nezistené	31	24	55	36
Spolu	298	238	536	394

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného

územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroprodukcčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2011 ešte 60 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 11,19% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2011 bol 536). Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je ešte stále nízka), avšak blízkosť maďarského priemyselného priestoru – v mestách Komárom a Győr – umožnila umiestnenie uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

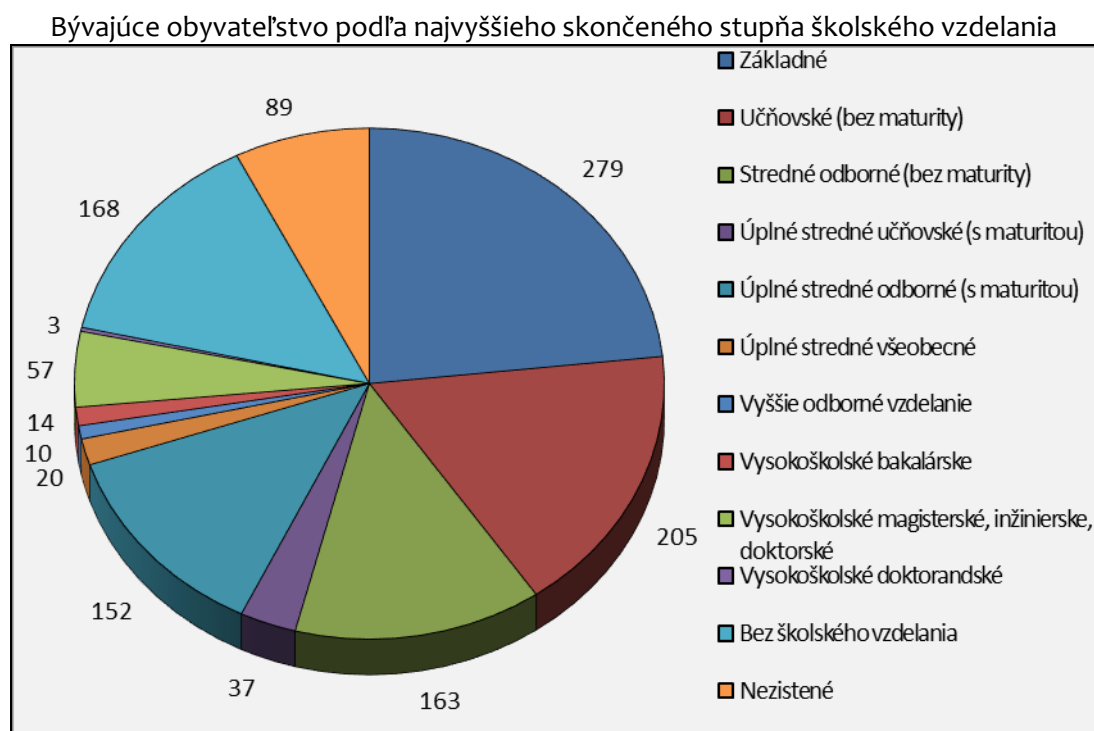
Tab. č. 22: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Muži	Ženy	Spolu
Základné		103	176	279
Učňovské (bez maturity)		138	67	205
Stredné odborné (bez maturity)		97	66	163
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		17	20	37
Úplné stredné odborné (s maturitou)		66	86	152
Úplné stredné všeobecné		4	16	20
Vyššie odborné vzdelanie		7	3	10
Vysokoškolské bakalárske		3	11	14
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		17	40	57
Vysokoškolské doktorandské		1	2	3
Vysokoškolské spolu		21	53	74
Študijný odbor	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo,	4	9	13
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v.hud.nástrojov, archít., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	2	6	8
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	1	2	3
	zdravotníctvo	0	6	6
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv.vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby,SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	4	13	17
	spoločenské vedy, náuky a služby II	7	13	20
	vedy a náuky o kultúre a umení	1	0	1
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	0	1	1
nezistený	2	3	5	
Bez školského vzdelania		78	90	168
Nezistené		42	47	89
Úhrn		573	624	1 197

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), neúplný školský systém pre obyvateľov maďarskej národnosti, nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Čalovec nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR SODB 2011

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetvami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Od roku 2000 vzrástol podiel podnikateľov, avšak sa znížil podiel družstevných poľnohospodárov. Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na priemernej úrovni – 8,6% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 2,6% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 9,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 2,7%). Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovej počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) - veľa ľudí začalo podnikat' z núdze.

Tab. č. 23: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní a pohlavia

Obec	Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívni spolu
	zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	Vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení	
		so zamestnancami	bez zamestnancov				
Muži	161	10	41	0	1	85	298
Ženy	159	4	5	0	0	70	238
Spolu	320	14	46	0	1	155	536
v %	59,7	2,6	8,6	0,0	0,2	28,9	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podiel zamestnancov na celkovej počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 59,7 %, kým celoslovenský priemer je 68,7%.

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru.

V dôsledku globálnej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v mikropriestore riešeného územia - v okrese Komárno narástol, v súčasnosti je nad celoštátnym priemerom 12,29%, aj nad priemerom za Nitriansky samosprávny kraj 11,21% – k 31.12.2014 bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno 15,48%.

K 31.12.2014 bolo v obci Čalovec 117 evidovaných nezamestnaných - z toho 66 žien.

Počet nezamestnaných v obci Čalovec v rokoch 2000-2014

Zdroj: ŠÚ SR 2015

Najväčšie problémy súčasného trhu práce sú vysoká miera nezamestnanosti ľudí vo veku nad 40 rokov a dlhodobá nezamestnanosť (nezamestnanosť trvajúca dlhšie ako 12 mesiacov).

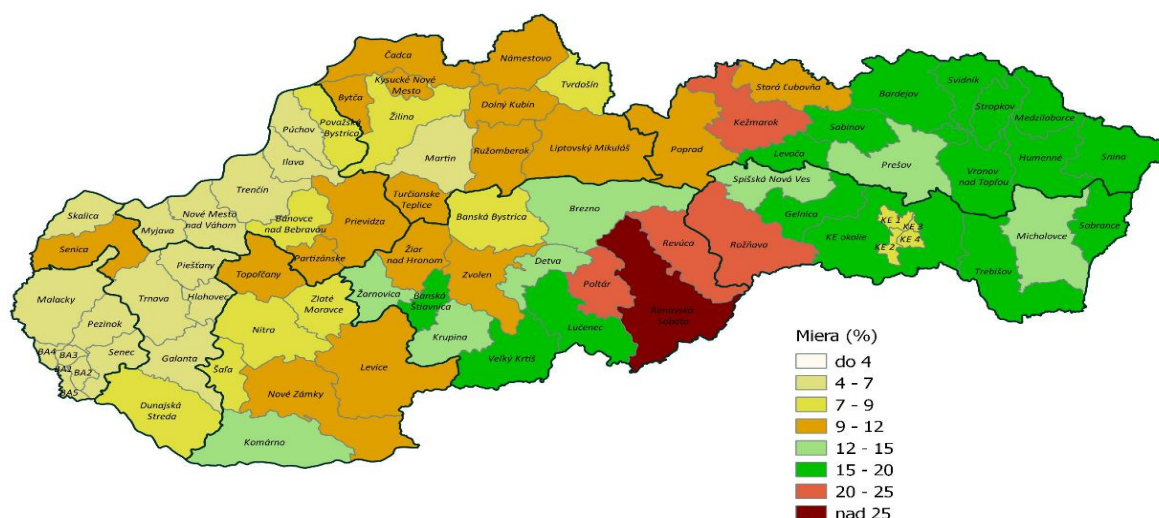
Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. č. 24: Základné ukazovatele o evidovanej nezamestnanosti v okresoch Nitrianskeho kraja k 30. 11. 2015

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamest. spolu	v tom				Miera evidovanej nezamestnanosti (%)
			disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	vzdelávanie a príprava pre trh práce	dočasná prac. neschopnosť a OČR	absolventská prax	
Slovenská republika	2 697 064	337 031	290 512	1 257	25 912	3 390	10,77
z toho							
Nitriansky kraj	349 874	39 319	34 503	103	3 399	355	9,86
v tom							
Komárno	54 517	8 284	7 332	30	654	72	13,45
Levice	56 086	7 152	6 087	3	811	42	10,85
Nitra	82 628	6 714	6 062	23	497	53	7,34
Nové Zámky	71 433	8 379	7 359	12	674	79	10,30
Šaľa	26 374	2 519	2 191	8	233	20	8,31
Topoľčany	38 164	4 249	3 668	23	349	76	9,61
Zlaté Moravce	20 672	2 022	1 804	4	181	13	8,73

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.11.2015

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava

Miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná na základe výberových zisťovaní ŠÚ SR o priemerného počtu uchádzačov o zamestnanie v roku 2014. Algoritmus výpočtu stanovilo MPSVR SR.

Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. Úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese/obvode Komárno dosahuje len 77,02% celoštátneho ukazovateľa.

Tab. č. 25 : Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy podľa krajov za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Bratislavský kraj	1 260	107,3
Trnavský kraj	905	105,0
Trenčiansky kraj	875	104,9
Nitriansky kraj	836	105,1
Žilinský kraj	890	104,0
Banskobystrický kraj	833	105,0
Prešovský kraj	769	104,9
Košický kraj	924	103,9

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 26: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy na rôznych regionálnych úrovniach za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Spolu SR	992	105,7
z toho		
Nitriansky kraj	836	105,1
v tom okres		
Komárno	764	105,2
Levice	860	110,2
Nitra	885	104,0
Nové Zámky	778	103,5
Šaľa	931	107,3
Topoľčany	755	103,1
Zlaté Moravce	807	102,4

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

V roku 2014 bola priemerná mzda v obvode/okrese Komárno 764 EUR – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 992 EUR (v Nitrianskom kraji bola 836 EUR). Nízka úroveň nominálnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia o 228 EUR ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dominuje poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností.

Ludia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Títo občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Domový a bytový fond, domácnosti

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytváranie podmienok na bývanie.

V čase SODB 2011 v obci bolo 391 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 83,6% - ný podiel mali rodinné domy (327 rodinných domov). Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 57 rodinných domov bolo neobývaných, z ktorých 5 boli určené na rekreáciu. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Od 2011 došlo k miernym zmenám v počte a štruktúre domového fondu: v období 2011-2014 boli vybudované 3 rodinné domy a 24 nájomných bytov v 2 bytových domoch. Táto skutočnosť svedčí o miernej intenzite výstavby bytov v obci, avšak intenzitu treba zvýšiť v strednodobom horizonte.

Tab. č. 27: Vývoj počtu postavených rod. domov v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet postavených rodinných domov	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	3	0
Počet postavených bytových domov/bytov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2/12	0	0	2/12	0	0

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Tab. č. 28: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Čalovec
pred r. 1919	3
1919 - 1945	8
1946 - 1960	37
1961 - 1970	215
1971 - 1980	36
1981 - 1990	9
1991 - 2000	1
2001 - 2005	1
2006 a neskôr	13
Nezistené	114
Spolu	437

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Vo všetkých základných ukazovateľoch úrovne bývania došlo za obdobie 1991-2001 k pozitívnemu vývoju.

Tab. č. 29: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu

Typ súkromnej domácnosti	
Nerodinné domácnosti	112
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	189
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	93
Spolu	394

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Pri sčítaní ľudu v roku 2011 bolo v obci 394 cenzových domácností. Vývoj počtu cenzových domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Tab. č. 30: Domácnosti podľa veľkosti

Veľkosť súkromnej domácnosti	
1 osoba	99
2 osoby	95
3 osoby	78
4 osoby	67
5 osôb	38
6 osôb a viac	17

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny),

spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch.

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenзовých domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Na celkovom počte cenзовých domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, bol prevládajúcim typom domácností.

V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie. Veľkostná skladba cenзовých domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 1 členná domácnosť.

Tab. č. 31: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Typ obydliia	
Obývané byty	378
Iné obytné jednotky	0
Kolektívne obydliia	1
Nezistené	12
Spolu	391

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 32: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Obývané byty podľa celkovej podlahovej plochy	
< 40	65
40 – 80	290
81 – 100	26
100 +	9
Spolu	390
Počet miestností	
1 obytná miestnosť	4
2 obytné miestnosti	78
3 obytné miestnosti	222
4 obytné miestnosti	37
5 a viac obytných miestností	49
Spolu obývané	391
Neobývané	57
Nezistenou obývanosťou	5
Spolu	453

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

Technická infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektívnosť dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

V blízkosti riešeného územia prechádzajú dva dopravné koridory európskeho významu:

- európsky multimodálny koridor č. VII (vodná cesta Dunaj),
- európsky multimodálny koridor č. IV (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy).

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť blízkosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti obce Čalovec je cesta I/63 (Bratislava-Dunajská Streda-Komárno), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska.

Druhým najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti riešeného územia je cesta I/64 (Nitra – Nové Zámky – Komárno), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a oploteniami rodinných domov sú úzke pásy zelene a stromov, asfaltové (betónové) chodníky pre peších sú vybudované len v krátkych úsekoch. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Čalovec je napojená na európsky železničný systém cez trať č. 136 (Komárno-Kolárovo), avšak v roku 2003 osobná železničná doprava bola z finančných dôvodov zrušená na

tejto trati. Pre osobnú železničnú dopravu najbližšia železničná stanica je v obci Zlatná na Ostrove (6 km) na trati č. 131 (Bratislava – Dunajská Streda – Komárno).

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (16 km).

Hromadná preprava osôb je zabezpečená autobusovou prepravou prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečujú ARRIVA Nové Zámky a.s. a PAKŠI s.r.o..

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,
- vzťahy k rozptýleným usadlostiam.

V blízkosti riešeného územia prechádzajú najdôležitejšie cyklistické trasy na Slovensku:

- Vážska cyklistická cesta prechádza 8 km východne od obce,
- Dunajská cyklistická cesta prechádza 8 km južne od obce.

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 100 km vzdialenosti v Bratislave. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Stav technickej infraštruktúry

Infraštruktúra	Ukazovateľ	Súčasný stav	Budúci stav
Pošta	áno/nie	áno	áno
Káblová televízia	áno/nie	áno	áno
Verejný vodovod	pokrytie v %	90%	95%
Vlastný zdroj pitnej vody	názov/výdatnosť	25l/s	áno
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	50%	70%
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	0%	80%
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	70%	70%
Pripojenie na sieť internet	ISDN	50%	80%
Verejný internet	áno/nie	nie	áno
Verejný prístupový bod	áno/nie	nie	áno
Internetová kaviareň	áno/nie	nie	nie
Počet počítačov pre verejný prístup do siete internetu	počet	0	2
Pokrytie signálom Orange	%	90%	100%

Pokrytie signálom Telekom	%	90%	100%
Pokrytie signálom O ₂	%	90%	100%
Verejné studne	počet	1	1
Pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	1	1
Vodojemy	počet/objem	0	0
Priemyselná zóna poľnohospodárska	počet firiem	0	0
Priemyselná zóna skladové hospodárstvo	skladová plocha v m ²	nie	nie
Skládka TKO	áno/nie	nie	nie
Separovaný zber	áno/nie	áno	áno
Zberný dvor pre separovaný zber	áno/nie	nie	nie
Kompostovisko	áno/nie	áno	áno
Cintorín	počet	2	2
Dom smútku	počet	2	2

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec má vybudovaný verejný vodovod (voda je zabezpečená z 2 miestnych studní). Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Riešené územie je zásobované kvalitnou pitnou vodou.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť v obci nie je vybudovaná – jej výstavba je naplánovaná na obdobie 2010-2016.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prúcestnými odvodňovacími rigolmi.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Čalovec je zásobovaná el. energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce. Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

Zásobovanie plynom

Riešené územie je len čiastočne splynofikované (plynofikácia bola realizovaná v miestnej časti Čalovec). Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Obec má dobré GSM pokrytie od všetkých troch mobilných operátorov: Orange a.s., O2 a.s. a T-Mobile a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu v obci Čalovec je umiestnená v samostatnom priestore obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné, čiastočne vedené na betónových stĺpoch elektrického rozvodu, čiastočne sú rozvody vedené aj na drevených stĺpoch slaboprúdových telekomunikačných rozvodov. Amplióny obecného rozhlasu sú umiestnené na najfrekvencovanejších miestach obce a pri hlavných komunikáciách. Amplióny a rozvody obecného rozhlasu si vyžadujú v budúcnosti celkovú rekonštrukciu.

Elektronická siréna

Pre potrebu varovania obyvateľstva a vyznenia osôb v prípade nepredvídaných okolností je umiestnená na obecnom kultúrnom dome elektronická siréna a je ovládaná miestne z obecného úradu. Ovládanie je možné aj centrálné z obvodného/okresného mesta Komárno.

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie majú poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Poľnohospodárstvo

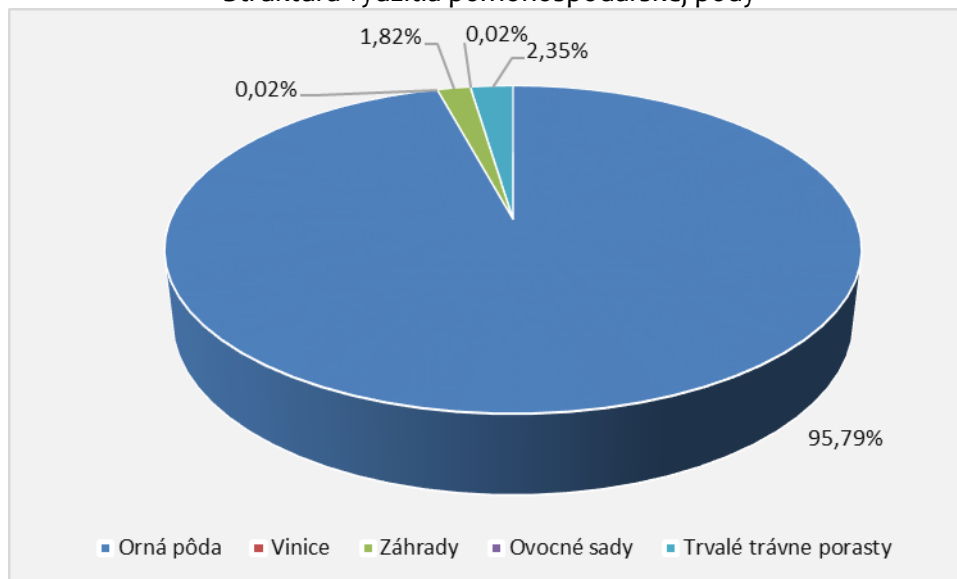
Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2 047,3 ha, čo predstavuje 88,21 % z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 95,79%.

Tab. č. 33: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Orná pôda	Chmelnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty
Čalovec	23 208 646	20 473 424	19 612 191	0	3 084	373 289	3 392	481 468

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra využitia poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o..

V riešenom území najväčším poľnohospodárskym podnikom je však transformované družstvo Agrodružstvo Kameničná (s hospodárstvami Čalovec a Violín), ktoré zamestnáva okolo 30 osôb (jeho hlavným profilom popri rastlinnej výrobe realizovanej na ornej pôde je chov ošípaných a hovädzieho dobytku).

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniny (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna). V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky, kačice a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

V mikropriestore obce veľkú tradíciu má včelárstvo, čoho hlavným produktom je med (v záujmovom území sa med produkuje z kvetu repky olejnej, agáta, slnečnice). Okrem toho sa produkuje vosk, medovina, propolis a materská kašička. V obci sa nachádzajú 4 včelárstva.

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zveri (srnec, zajac, bažant).

Dávnej tradícii sa v okolí obce teší rybárstvo - veľa možností rybolovu poskytuje rieka Dunaj a jeho ramená. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je nízka – podiel lesného pôdneho fondu je len 2% (celoslovenský priemer je vyše 40%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselná výroba obce je veľmi slabá, toto odvetvie zastupujú predovšetkým samostatne zárobkovo činné osoby so svojimi domácimi aktivitami.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel).

V obci sa nachádzajú služby, ako: pohostinská činnosť; predaj a rozvoz na priamu konzumáciu tepelne rýchlo upravovaných mäsových výrobkov, obvyklých príloh a bezmäsitých jedál; sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb; obchodná činnosť so zmiešaným tovarom - potravinami, ovocím, zeleninou, drogistickým, priemyselným a drobným tovarom, domácimi potrebami; maliarske práce; autoservis, vedenie účtovníctva, stolárstvo, sklenárske práce, zámočníctvo, spracovanie dreva, tesárske práce, kvetinárstvo, záhradkárstvo, atď..

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú (okrem Poštovej banky a.s. na miestnom poštovom úrade), najbližšie sú lokalizované v obci Zemianska Olča. Poštový úrad sa nachádza v centre obce.

Podnikateľská aktivita

K 31.12.2014 v obci bolo 95 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 83% tvorili fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená

podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. č. 34: Vývoj počtu fyzických osôb - podnikateľov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
62	63	76	87	94	92	88	87	84	83	79

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 35: Vývoj počtu fyzických osôb - živnostníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
58	59	71	81	88	83	78	78	75	74	70

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 36: Vývoj počtu fyzických osôb – slobodné povolania v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0	0	1	1	3	5	6	5	5	5	5

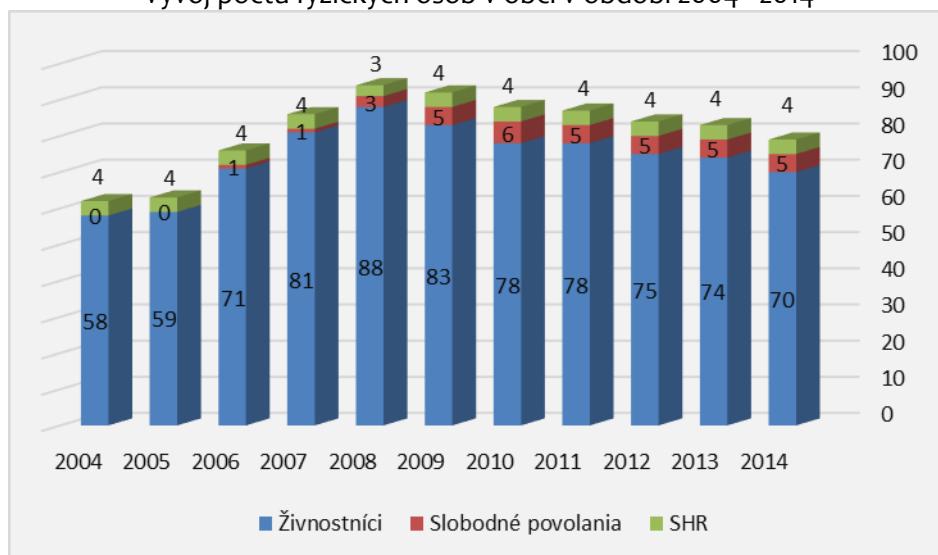
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 37: Vývoj počtu fyzických osôb - samostatne hospodáriacich roľníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu fyzických osôb v obci v období 2004 - 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 38: Vývoj počtu právnických osôb ziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
3	3	5	6	10	11	11	10	11	11	12

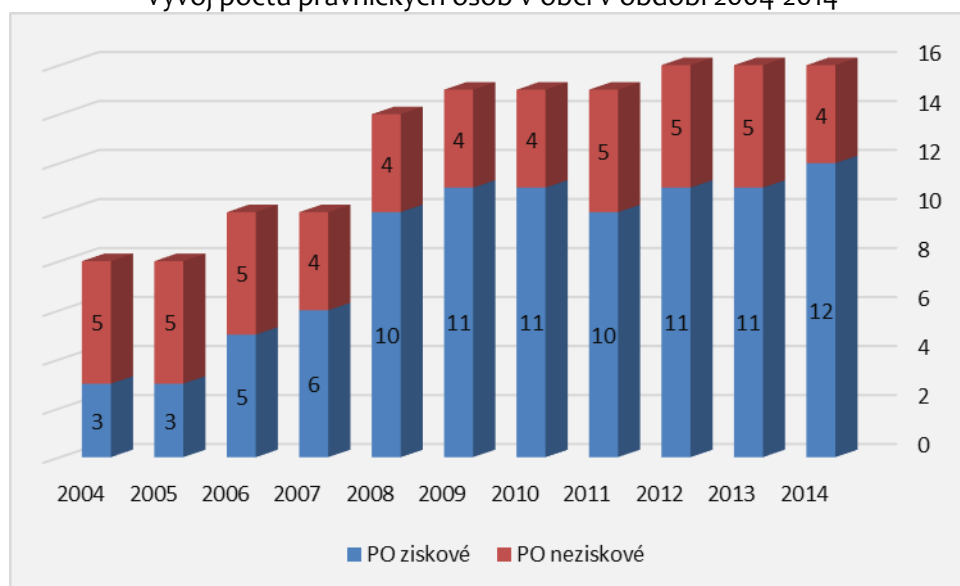
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 39: Vývoj počtu právnických osôb neziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
5	5	5	4	4	4	4	5	5	5	4

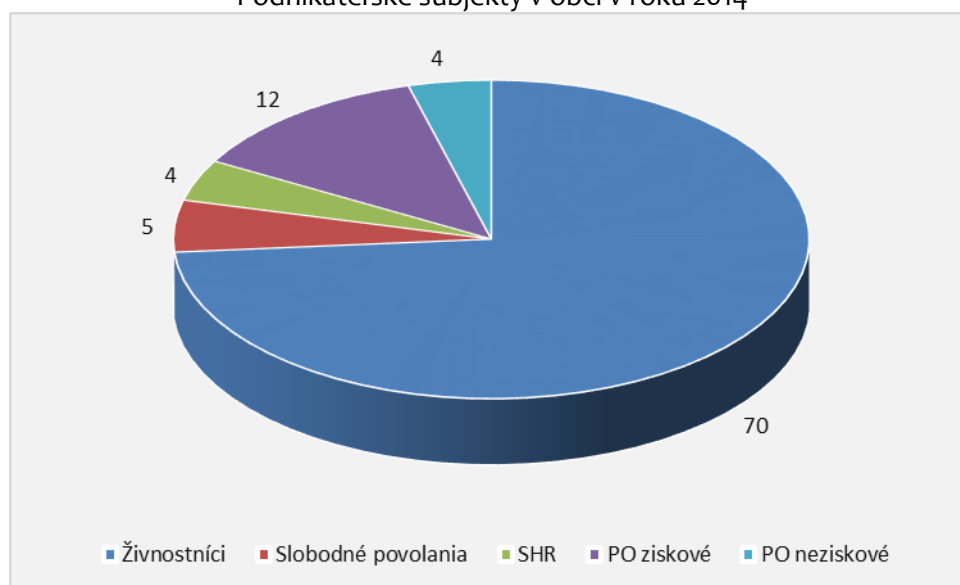
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu právnických osôb v obci v období 2004-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Podnikateľské subjekty v obci v roku 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 40: Zoznam podnikateľov subjektov v obci Čalovec

Názov podnikateľských subjektov
ACCOUNTS & COMMERCIAL, s.r.o.
AGROSPOL – OK, s.r.o.
Arnold Szabó
Boner-SK s.r.o.
BUSINESS SITE s.r.o.
DREVOKOMP Komárno s.r.o.
DUO 2005 s.r.o.
ELEX TRANS s.r.o.
EU – Pack, s.r.o.
EUROJOB s.r.o.
G&J TRANS s.r.o.
GYIQ s.r.o.
HANNA, s.r.o.
LEVENTE s.r.o.
Lex Trade s.r.o.
LovAgro s.r.o.
Miestny národný výbor Čalovec
OPTICAL NETWORK COMPANY, s.r.o.
PAKŠI, s.r.o.
SZABÓ – KRÁLIK, s.r.o.
SZAKBERI s.r.o.
František Gomboš
Július Berecz - AUTOMONT
Anikó Fördősová – LILI FLORA
Pavol Bohuš – B & K
Eliška Léliová - LIZBEK
Ing. Eva Červenáková
Juraj Lovász
Ing. Helena Csörgeiová – PETOX účtovnícke práce
Denis Mihalík - DEMI
Roman Berecz - BERCOM
Gizela Kováčsová

Zdroj: OR SR, ŽR SR 2015

Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z.z. v znení č. 556/2010 Z. z., 386/2011 Z. z., 352/2013 Z. z., 415/2013 Z. z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- a) môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,

- b) spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- c) tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- d) vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- e) buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,
- f) sústreďuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- g) spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- h) podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenska do roku 2020 na základe kultúrneho, historického a prírodného potenciálu cestovného ruchu na Slovensku z dlhodobého hľadiska predurčuje hlavné druhy cestovného ruchu, ktorými sú:

- letný cestovný ruch,
- zimný cestovný ruch,
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch,
- kultúrny a mestský cestovný ruch
- kongresový cestovný ruch,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika
- doplnkové formy cestovného ruchu

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Čalovec má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie - hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

V obci Čalovec turisticky najhodnotnejšími lokalitami sú:

- prírodné kúpalisko s bazénom 25x20 m - v areáli je možné stanovať,
- reformovaný kostol – klasicistický zo zač. 19. stor., upravený v 3. štvrtine 19. storočia,
- evanjelická modlitebňa – z roku 1975,
- chránený areál dropa veľkého s chovnou stanicou dropov.

V obci Čalovec sa nachádza viac sôch a pamätných stĺpov pripomínajúcich významné historické udalosti súvisiace s dejinami obce a tunajšieho obyvateľstva (napr. drevené kopije na počesť 13 aradských mučeníkov revolúcie z r.1848/49, pamätník k 825. výročiu prvej písomnej zmienky o obci – r. 1172 atď.).

Zo základných služieb cestovného ruchu v obci sú zabezpečené ubytovacie služby u 4 poskytovateľov (celková ubytovacia kapacita je cca 20 osôb).

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestoru), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

V obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nižinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Turista necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Čalovec izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Čalovec sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce Čalovec najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Komárno – mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánoša Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna a termálne kúpalisko,
- mesto Veľký Meder – mesto je významným regionálnym kultúrnym centrom; najväčšou turistickou atrakciou je termálne kúpalisko – v roku 2005 tunajšie kúpalisko bolo najnavštevovanejším kúpaliskom na Slovensku (malo vyše 600 tisíc návštevníkov),
- mesto Hurbanovo – najväčšou turistickou atrakciou mesta je Slovenská ústredná hviezdáreň; hviezdáreň poskytuje programy pre verejnosť: projekciu videofilmov s astronomickou tematikou a v prípade priaznivého počasia verejné pozorovanie astronomických objektov,
- lokality vínnej turistiky v blízkych obciach na Podunajskej pahorkatine okresu Komárno (Moča, Búč, Chotín atď.),
- Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy – Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy bola ustanovená vyhláškou MŽP SR č. 81/1998 Z.z. o Chránenej krajinnnej oblasti Dunajské luhy z 3. marca 1998 s účinnosťou od 1. mája 1998. Chránená krajinná oblasť sa rozprestiera na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovenského a slovensko - maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Pozostáva z piatich samostatných častí. Toto jedinečné územie celé sa nachádza na arecentnom agradačnom vale Dunaja. Systém agradačných valov a akumuláčnych depresí s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja.

Obec je súčasťou Podunajského turistického regiónu (okresy Dunajská Streda, Komárno, územie obvodu Štúrovo (JV časť okresu Nové Zámky) a 2 obce okresu Senec, nachádzajúce sa v tesnej blízkosti Dunaja (Hamuliakovo, Kalinkovo)), ktorý je zaradený do kategórie s národným významom. K subregiónom s vyprofilovaným cestovným ruchom patria Malý Žitný ostrov (vrátane vodného diela Gabčíkovo) väzbou na Szigetköz v MR, Dunajská Streda, Veľký Meder, Komárno, Štúrovo väzbou na Ostrihom.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je relatívne dobrá, cestovný ruch však má výrazne väčší, zatiaľ nevyužitý potenciál.

V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavuje v blízkosti obce prechádzajúca Dunajská cyklistická cesta (8 km južne od obce) a na ne nadväzujúce miestne cyklocesty, obecný bazén, blízke termálne kúpalisko vo Veľkom Mederi, chránené prírodné výtvyry - územia nachádzajúce sa v k.ú. obce.

Ponuka služieb CR ešte nie je dostatočne široká a kvalitná. Napriek tomuto stavu v regióne pokladajú odvetviu veľký význam, čoho je dôkazom, že rozvoj cestovného ruchu je integrálnou súčasťou strategických rozvojových plánov od miestnej po regionálnu úroveň. Tak isto spoločný postup v rozvoji cestovného ruchu je jednou z najčastejších tém cezhraničnej hospodárskej spolupráce, na projektovom území hlavne medzi slovenskými a maďarskými oblasťami. Podunajský región zo strednodobého hľadiska je považovaný za región nadregionálneho významu, z dlhodobého hľadiska za národného významu.

Druhy turizmu:

- Silný domáci turizmus
- V letnom období aj príjazdový turizmus najmä z ČR a MR
- Dlhodobý pobytový turizmus –v letnom období
- Inak krátkodobé pobyty a silná jednodenná návštevnosť

Formy turizmu:

- Letný pobytový turizmus pri vode, vodné športy
- Letný pobytový pri termálnej vode
- Poznávacie turizmus –historické dedičstvo

Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom:

- Pobyt / rekreácia pri vode
- Vodné športy
- Vodná turistika / vodáctvo
- Pobyt/rekreácia pri termálnej vode
- Cykloturistika
- Vidiecky turizmus
- Poznávacie turizmus

V súčasnosti je región vyhľadávaný najmä menej solventnou klientelou ako miesto lacnej dovolenky. Zo zahraničia dovolenkári z Čiech s nízkym rozpočtom na pobyt a hostia zo susedného Maďarska, často kvôli etnickým zväzkom. Nízky podiel na ubytovacej kapacite SR a jej podpriemerné využitie v dôsledku len jednej, krátkej sezóny. Región má predpoklady zlepšenia svojej pozície na trhu. K tomu je potrebné využiť os Dunaja (a jeho bezprostredné okolie), na ktorej sa rozvíja v posledných rokoch medzinárodný turizmus. Druhou šancou sú zdroje termálnej vody. Nutné je však budovať zariadenia, ktoré sa kvalitou svojej ponuky vyrovnajú úrovni v susednom Maďarsku. V takom prípade je reálne získať aj solventnejšiu klientelu v porovnaní so súčasnosťou.

Cykloturistika

Po protipovodňovej hrádzi Dunaja prechádza Dunajská cyklocesta, ktorá je jednou z najnavštevovanejších cyklotrás v Európe. Je súčasťou cesty EUROVELO 6, ktorá má dĺžku 4448 km a nazýva sa aj riečna trasa, lebo vedie pozdĺž veľkých európskych riek - väčšiny Loiry, časti Saôny, krátkej časti horného toku Rýnu a takmer celej dĺžky druhej najväčšej európskej rieky Dunaj, čím spája francúzske atlantické pobrežie s rumunským mestom Constanta pri Čiernom mori. Dunajská cyklocesta prechádza rozmanitou riečnou krajinou a historickými mestečkami. Čo ju ale robí najviac príťažlivou je jej pomerne nízka náročnosť, keďže vedie stále po rovine popri

toku Dunaja. Cyklocesta bola v roku 2014 pokrytá asfaltovým povrchom na úseku Komárno – Iža – Patince – Radvaň nad Dunajom – Moča – Kravany nad Dunajom a boli tu vybudované dve cyklistické odpočívadlá. Je pripravená projektová dokumentácia na chýbajúci úsek EUROVELO 6 v území Komárno – Čalovec.

Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce.

Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Kolárovo.

Spádovosť obce Čalovec

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Čalovec
Sídlo pracoviska daňového úradu	Komárno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Kolárovo
Sídlo Okresného súdu	Komárno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Komárno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Komárno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Komárno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Komárno

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu budovy Obecného úradu, cieľom je zlepšiť technický stav budovy OcÚ, zníženie prevádzkových nákladov a energetickej náročnosti (výmena okien, nová strecha) a taktiež aj požiarnej zbrojnice.

Školstvo

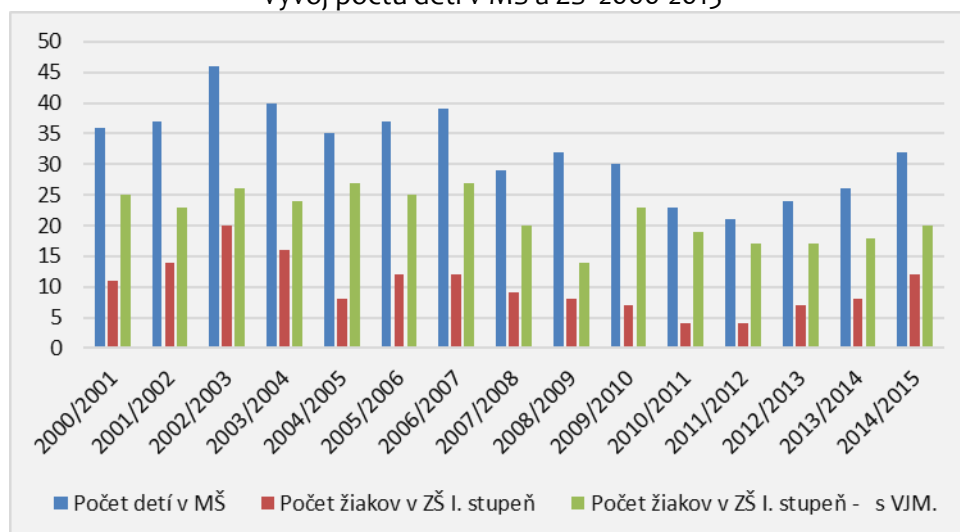
V obci sa nachádzajú tri školské zariadenia, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Čalovec: materská škola s vyuč. jaz. maďarským, základná škola I. stupeň, základná škola I. stupeň s vyuč. jaz. maďarským.

Tab. č. 41: Vývoj počtu detí a žiakov v MŠ a ZŠ v období 2000-2015

Školský rok	Počet detí v MŠ	Počet žiakov v ZŠ I. stupeň	Počet žiakov v ZŠ I. stupeň – s vyuč. jaz. maď.
2000/2001	36	11	25
2001/2002	37	14	23
2002/2003	46	20	26
2003/2004	40	16	24
2004/2005	35	8	27
2005/2006	37	12	25
2006/2007	39	12	27
2007/2008	29	9	20
2008/2009	32	8	14
2009/2010	30	7	23
2010/2011	23	4	19
2011/2012	21	4	17
2012/2013	24	7	17
2013/2014	26	8	18
2014/2015	32	12	20

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Vývoj počtu detí v MŠ a ZŠ 2000-2015

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Zdravotníctvo, sociálne služby

V obci sa nachádza 1 lekárska ambulancia – všeobecný lekár pre dospelých. Základné zdrav. služby pre obyvateľov obce sú zabezpečené v blízkom meste Komárno.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a

sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb Zákon č.488/2008 Z.z. - zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (v znení č. 317/2009 Z. z., 332/2010 Z. z., 551/2010 Z. z., 50/2012 Z. z., 185/2012 Z. z., 413/2012 Z. z., 485/2013 Z. z., 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 376/2014 Z. z., 345/2015 Z. z.) definuje (v § 8o) pôsobnosť obce nasledovne: obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
 6. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulatnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,

- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu
1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona č.417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti
 - rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
 - vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
 - zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

Infraštruktúra v oblasti kultúry a športu, ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

V súčasnosti obec nemá kultúrny dom – avšak od roku 1996 prebieha výstavba nového kultúrneho domu, ktorý po dokončení bude slúžiť pre rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, pre organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov (jeho kapacita 150 miest).

Obec má obecnú knižnicu, nachádza sa v nej cca. 9,2 tis. kníh.

V strednodobom horizonte by bolo potrebné zriadiť spoločenský dom obce, ktorý by zabezpečil priestory pre komunitný rozvoj všetkých vekových kategórií obyvateľstva.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: základná organizácia Maďarského spoločenského a kultúrneho zväzu na Slovensku - CSEMADOK-u, klub dôchodcov, zmiešaný spevácky zbor Ószirózsa, tanečná skupina mladých dievčat, poľovnícky zväz, dobrovoľný hasičský zbor.

V obci je zavedená káblová televízia.

Tradičnými kultúrnymi akciami v obci sú: deň matiek (máj), športový deň (máj), deň detí (jún), obecné oslavy (júl), súťaž v kopaní 11-ky (august), hody (október), posedenie s jubilantmi obce (október), Mikuláš v obci (december), vianočné posedenie s dôchodcami (december), stretnutie spevokolov na zlatú nedeľu (december).

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka. V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- 2 futbalové ihriská,
- letné kúpalisko.

V riešenom území registrovanými športovými klubmi sú:

- Futbalový klub FC Čalovec,
- Klub extrémnych športov Komárno.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádza viac mimovládnych organizácií.

Tab. č. 42: Zoznam mimovládnych organizácií so sídlom v obci Čalovec

Názov združenia
Futbalový klub FC Čalovec
Klub extrémnych športov Komárno

Zdroj: MV SR, 2015

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádza 1 kostol, 1 modlitebňa, 2 cintoríny a 2 domy smútku.

História obce Čalovec

Chotár obce je dôležitou archeologickou lokalitou, kde bolo objavené popolnicové pohrebisko a sídlisko severopanónskej kultúry zo staršej doby bronzovej, keltské pohrebisko, rímsko-barbarské sídlisko, slovansko-avarské pohrebisko a slovanské sídlisko z čias Veľkomoravskej ríše. Podľa najnovších výskumov bol nepretržite osídlený od staršej doby bronzovej. Dnešný názov používa až od roku 1948.

Obec nielen v ranom stredoveku, ale ešte aj v roku 1592 patrila hradu Komárno. Krátko potom ju vlastnili viaceré šľachtické rody. V r. 938 - 1945 bola obec súčasťou Maďarska. Miestni obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, chovom dobytky a rybárstvom.

Obec sa prvýkrát spomína v roku 1268 v metačnej listine Komárňanského hradu ako "Willa Megerch, guae sita est inter arundines" (Dedina Megerch, ktorá sa rozprestiera medzi trstou). Obec sa ešte spomína vo zväzku hradných majetkov Komárna v roku 1594. Dokumenty o ťažko prístupnej dedine schúlenej v nehostinných oblastiach močiarov sa nezachovali, návštevníci tieto miesta neradi vyhľadávali.

V súpise z roku 1549 sa tu spomína osem port, v roku 1556 deväť, v roku 1576 tu bolo desať port jogabiónov a v roku 1592 dvadsaťštyri sedliackych usadlostí. V roku 1667 sa v účtoch komárňanského hradného kapitána uvádza, že v obci sa nachádzal rybník Bula. Neskôr časť

tunajších majetkov dávalo hradné panstvo Komárno do prenájmu, alebo sa tu predávali malé zemianske majetky. V roku 1600 sa tu stretávame s Antonom Demjénom a Jánom Dancsym.

Obec sa neskôr ako súčasť hradného majetku Komárno dostáva do rúk Zichyovcov, ale majetkové diely tu mala aj rodina Magyaryovcov. Čalovec viackrát napadli a spustošili turecké hordy. V roku 1686 nachádzame medzi zemepánmi rodinu Szabadhegyiovcov, v roku 1690 tu bolo 29 gazdov a 3 zemanía, tak bola obec jednou z najväčších dedín okolia. Aj Čalovec postihovali rôzne epidémie či prírodné katastrofy, hlavne povodne.

V chotári obce, kde aj tak bolo málo ornej pôdy, ničili často snahu tunajších poľnohospodárov povodne Dunaja a Váhu. Preto boli nútení zaoberať sa aj rybolovom. Situácia sa v tomto ohľade postupne zmenila, keď v polovici 19. storočia gróf Ján Waldstein založil v Gabčíkove Žitnoostrovský spolok na reguláciu vôd. Systémom kanálov sa odvodňovali rozsiahle močiare, zvyšovali sa tak plochy ornej pôdy a rybolov sa dostal do úzadia.

Na začiatku 20. storočia vlastnili obec viacerý zemepáni. V obci sa zakladali spoločenské a kultúrne spolky (dobrovoľný hasičský zbor, gazdovský kruh, čitateľský krúžok a iné), ktoré napomáhali šíriť kultúru.

Pokojný život v obci narušil výbuch I. svetovej vojny, na ktorej bojiskách padlo 41 tunajších občanov.

Po roku 1918 sa obec stala súčasťou I. ČSR a po urovaní povojnových škôd opäť žila svojím pokojným životom dediny s prevažujúcim obyvateľstvom maďarskej národnosti. Naďalej bola poľnohospodárskou obcou, hlavne v zimných mesiacoch sa rozmáhal spoločenský život, poriadali sa zábavy, hrali divadelné hry, časté boli kultúrne akcie rôzneho druhu.

Okrem spomenutých spoločenských spolkov, ktorých počet sa naďalej rozširoval (napr. Červený kríž), boli aktívnymi aj cirkevné zbory kalvínov a katolíkov. Po Viedenskej arbitráži od 1. novembra 1938 sa Mederč stal súčasťou Maďarska. Na frontoch II. svetovej vojny padlo 46 obyvateľov obce. V rokoch okupácie dali Nyílašiovci odviecť do koncentračného tábora v Oswienčime 8 členov židovskej podnikateľskej rodiny Friemovcov, odkiaľ sa už nevrátili.

Ťažké neurované povojnové roky priniesli po opätovnom pripojení obce s Slovensku jej obyvateľstvu maďarskej národnosti krušné časy. V roku 1946 bolo deportovaných 70 tunajších rodín kvôli práci do českého pohraničia, ale za dva roky sa z nich väčšina vrátila. V rokoch 1947 - 1948 bolo do Maďarska presídlených 71 rodín a miesto nich prišli Slováci z maďarských obcí. Tak sa národnostné a náboženské zloženie obyvateľov Čalovca zmenilo. Z prísťahovaných bola väčšina evanjelického náboženského vyznania.

Po roku 1948 sa pomery ukludnili, maďarská národnostná menšina dostala naspäť občianske práva a boli opäť otvorené školy s maďarským vyučovacím jazykom. Slovenskí prísťahovalci si postavili rad domov na konci obce smerom na Kameničnú. Postupom času v obci ostali iba 2 slovenské rodiny. Nastal prudký rozvoj obce, v roku 1949 bolo založené tunajšie JRD, v roku 1950 ŠM (na majetku Katzovcov). V tom roku bola obec elektrifikovaná, založená STS (neskôr mechanizačné stredisko JRD) a zriadená materská škola. V roku 1962 Jednota postavila budovu obchodného domu. Pozvoľný rozvoj Čalovca zabrzdila katastrofálna povodeň v roku 1965. Pri obnove obce poskytli najväčšiu pomoc obyvatelia okresov Pardubice a Domažlice, ale pomohla prakticky celá ČSSR.

V roku 1965 sa začalo so stavbou nových rodinných domov a spevnili sa cesty. V roku 1966 bola postavená nová budova ZŠ so slovenským a maďarským vyučovacím jazykom a učiteľská štvorbytovka. V rokoch 1966 -1967 bola postavená budova pohostinstva a reštaurácie Jednoty a dom služieb. Neskôr boli upravené chodníky, skrášľované verejné priestranstvá. V roku 1976 sa vybuďoval obecný vodovod, v roku 1979 sa postavili dve štvorbytovky pre zamestnancov JRD, v roku 1982 sa postavila prístavba MŠ. V roku 1980 bola postavená nová budova MNV (dnes OÚ) s prístavbou novej požiarnej zbrojnice.

Koniec roku 1989 priniesol nové nádeje, ale aj problémy. V roku 1996 sa začalo so stavbou nového kultúrneho domu, v roku 1997 bola obec plynofikovaná. V roku 1998 bol postavený pamätník obetiam II. svetovej vojny podľa návrhu akad. sochára Jánoša Nagya a oslávené

730. výročie prvej písomnej zmienky o obci. V roku 1996 zanikol ŠM. Najväčším plánom do budúcnosti je dokončenie stavby kultúrneho domu a oživiť komplex tunajšieho kúpaliska.

Violín je osada ležiaca 3 km severozápadne od Čalovca, kde ležal kedysi majer Jakuba Violényiho. Podľa miestnej legendy ho jeho potomkovia prehrali v kartách a bol založený v Slovenskej národnej banke v Žiline, ktorá ho v roku 1917 vyvlastnila. Niektoré rodiny vtedy v Čalovci predali svoj majetok a kúpili parcely vo Violíne. Osada žila čulým kultúrnym a spoločenským životom, hrali sa tu divadelné hry, poriadali zábavy, dožinkové slávnosti a pod.

Koncom roka 1938 po Viedenskej arbitráži spolu s materskou obcou Mederčom bola osada pričlenená k Maďarsku, preto osadníci vybavovali prenájom tunajšieho majetku v rokoch 1939 - 1940. V roku 1945 bol tu založený známy futbalový klub, ktorý sa rozpadol pred rokom 1980. JRD tu bolo založené v roku 1952, ktoré bolo v roku 1962 zlúčené s JRD Virt, od roku 1976 pričlenené k JRD Kameničná. V roku 1957 bola osada elektrifikovaná a v roku 1965 ju postihla katastrofálna povodeň. Violín pomáhal obnoviť okres Teplice, obyvatelstvo bolo evakuované v okolí Serede. Postavila sa nová ulica.

V roku 1966 bola postavená nová budova pohostinstva a obchodu Jednoty. V rokoch 1976 - 1980 boli spevnené a vyasfaltované cesty, obec naďalej žila spoločenským a kultúrnym životom. V roku 1994 bol v obci vybudovaný vodovod, ale osada dnes starne a obyvateľov ubúda. Čalovec - lúky sa rozprestierajú na severozápad a juhozápad od obce. Pôvodne to boli rozsiahle plochy bezodných močiarov, kde bývali odvážni rybári a ľudia s pochybnou povestou. Aj toto územie fakticky patrilo Zichyovcom, ale hospodárne ho užívať nemohli. Až po regulácii vnútorných vôd Žitného ostrova od polovice 19. storočia sa rozširovali plochy ornej pôdy a preto sa tu usadzovali aj roľníci, ktorí si tu stavali samoty. Katastrofálna povodeň v roku 1965 zničila takmer všetky samoty, rodiny sa odsťahovali do obce Čalovec. Do dnešných dní sa zachovali dve samoty Molnárovcov a jedna Baloghovcov pri spojovacej ceste do Kolárova.

8. novembra 1914 bola slávnostne odovzdaná do užívania železničná trať Komárno - Kolárovo, síce lokálneho významu, ale dôležitým spôsobom spojila ťažšie prístupné miesta okresu. Ústrednou železničnou stanicou trate sa stal Čalovec, ležiaci v jej strede. Viackrát upravovaná prízemná obdĺžniková budova so štítovými bočnými priečeliami sa zachovala dodnes. Železničná trať pretínala aj chotár Violína, po jej dostavbe tu bol len strážny domček, v ktorom bola jedna obytná miestnosť. Dnešná budova železničnej stanice Violín vznikla v roku 1941 dostavbou domčeka a v tomto stave sa zachovala dodnes.

Pamätihodnosti

- Kostol reformovaný, klasicistický zo zač. 19. stor., upravený v 3. štvrtine 19. stor.,
- evanjelická modlitebňa – z roku 1975,
- chránený areál dropa veľkého s chovnou stanicou dropov.

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Územný plán obce Čalovec je vypracovaný.

Partnerstvá

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Komárom (20 tisíc obyvateľov) a jeho zázemie (značná časť pracovnej sily obce už pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec Čalovec má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s obcou Vérteskethely (650 obyvateľov) z Maďarska.

Obec Čalovec je členom nasledovných organizácií:

Združenie obcí Dolný Žitný Ostrov - združuje 21 obcí Dolného Žitného ostrova, z toho 1 so štatútom mesta Kolárovo, 3 obce z okresu Nové Zámky a 18 obcí z juhozápadu okresu Komárno. Združenie aktívne spolupracuje od roku 1998, starostovia sa spravidla mesačne stretávajú na spoločných zasadnutiach a riešia aktuálne problémy a spoluprácu obcí. Predmetom združenia je zastupovanie a ochrana spoločných záujmov obcí, riešenie ich spoločných problémov a plnenie spoločných úloh, vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení a ďalších, ktoré svojim rozsahom a náročnosťou presahujú územie, alebo možnosti jednotlivých obcí. ZDŽO bolo aj v minulosti úspešným žiadateľom o podporu svojich aktivít v území. Obce spoločne prevádzkujú spoločnosť na nakladanie s odpadmi.

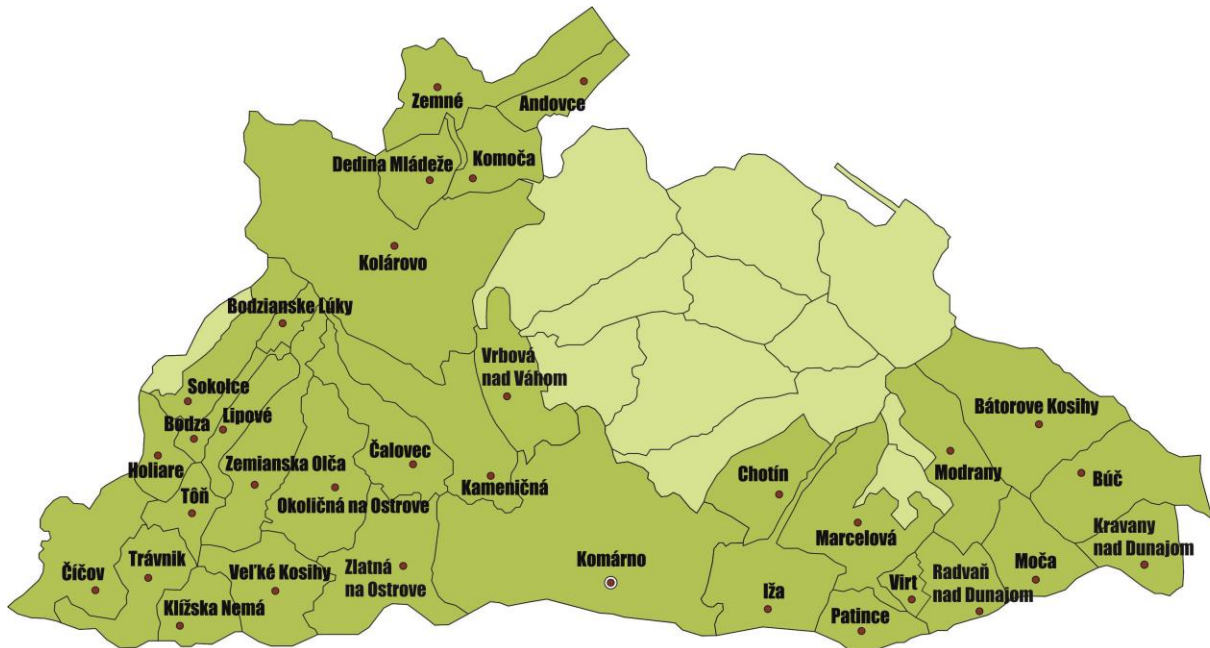
Regionálna rozvojová agentúra Komárno - obec Čalovec je členom RRA Komárno prostredníctvom Združenia obcí Dolný Žitný ostrov od roku 2000. Obec spolupracuje s agentúrou v záujme prispieť k spoločnému rozvoju juhu Slovenska. Cieľom RRA Komárno je aktivizovať ekonomický rozvoj na Slovensku, predovšetkým v regiónoch okresu Komárno, Nové Zámky a Šaľa inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného sektora a tretieho sektora.

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov - MAS ZDŽO vznikla v roku 2007 z iniciatívy na prípravu implementácie Prístupu LEADER. V záujme integrácie všetkých spoločenských sfér do rozvojového procesu bolo založené občianske združenie Združenie Dolný Žitný ostrov s cieľom sformulovať miestnu akčnú skupinu. Združenie rozbehlo plnohodnotnú prípravu na Program Leader vďaka podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja vo dvoch kolách v rokoch 2007 a 2008. Mikroregión zriadil a prevádzkuje regionálnu skládku odpadov.

V súčasnosti funguje verejno-súkromné partnerstvo formou občianskeho združenia s názvom Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov (ďalej „MAS ZDŽO“), ktoré bolo do registra MV SR zapísané dňa 31.10.2008 a vzniklo z iniciatívy združenia samospráv Združenie obcí Dolného Žitného ostrova spájajúceho 18 obcí z juho-západnej časti okresu Komárno, ktoré vyvíja svoje aktivity už od 30.1.1998, ako pokračovanie občianskeho Združenia Dolný Žitný ostrov založeného v roku 2007. V októbri 2014 sa MAS ZDŽO rozšírila o obce zo Združenia obcí Most priateľstva a mesto Komárno. Dnes tak tvoria členov MAS ZDŽO samosprávy 28 obcí okresu Komárno, mesto Komárno, mesto Kolárovo a 3 obce z okresu Nové Zámky. Okrem riešenia individuálnych aktuálnych problémov členských obcí, občanov a organizácií vznikla v regióne potreba širšej spolupráce a prípravy viacsektorovej spoločnej rozvojovej stratégie územia, a preto sme vytvorili pre územie Stratégiu CLLD do roku 2023 .

VÍZIA MAS ZDŽO bola definovaná nasledovne: „**Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej, zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si**

svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvalo udržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.“

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov, 2015

Združenie miest a obcí okresu Komárno – združuje 31 obcí okresu Komárno, vzniklo v roku 2014. Predmetom činnosti Združenia je:

- presadzovanie opodstatnených požiadaviek samosprávy a posilnenie postavenia a práv obcí,
- riešenie regionálnych problémov,
- koordinácia postupu obcí pri plnení im zverených kompetencií a práv,
- koordinácia postupov pri rozvoji technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti,
- iniciovanie a podpora aktivít v oblasti spoločenskej, hospodársko-ekonomickej, ekologickej, sociálnej, športovej, atď.,
- ochrana prírody a životného prostredia.

Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI). Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladení rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,
- rozvíjaní vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladení územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladení rozvoja dopravy,

- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovaní spoločného kultúrneho dedičstva,
- dosiahnutí úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EU,
- vytvorenie podmienok výmeny informácií a zabezpečení ich toku,
- vypracovaní návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti, to znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Čalovec k centru Komárno.

Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajinami a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv.

Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí:

- a) podiely na daniach v správe štátu,
- b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy,
- c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv. Obec je pri

zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce.

Príjmy rozpočtu

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu,
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

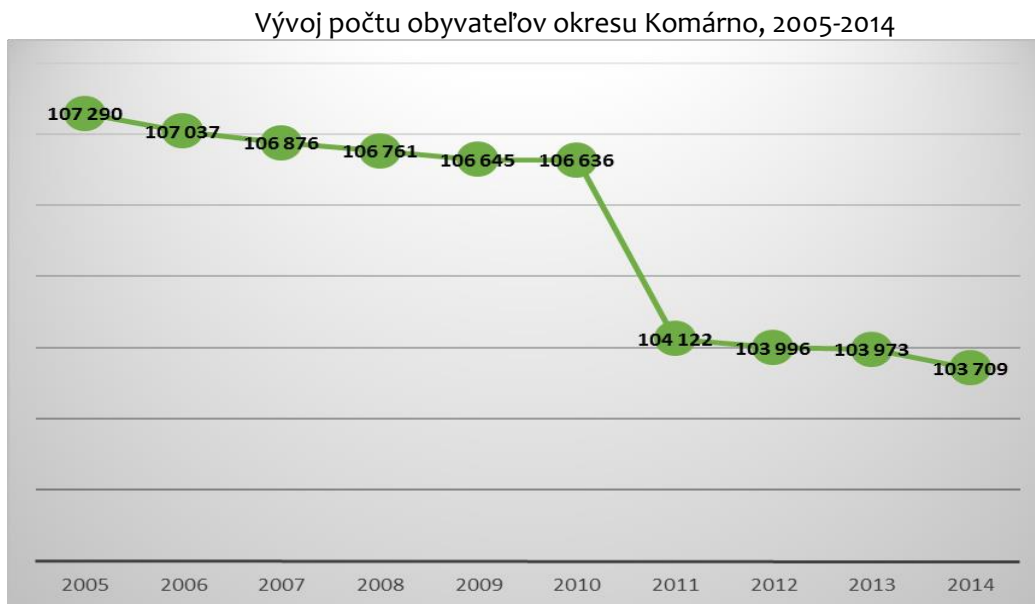
- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Majetok obce

Majetok obce tvoria nehnuteľné a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávka a iné majetkové práva ktoré sú vo vlastníctve obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, zmenený a doplnený zákonmi č. 306/1192 Zb., č. 43/1993 Z.z., č. 245/1994 Z.z., č. 147/1995 Z.z., a č. 447/2001 Z.z.

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Okres Komárno je okres v Nitrianskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 1 100,14 km², žije tu 103 709 obyvateľov (ŠÚ SR, 2015) a priemerná hustota zaľudnenia je 94 obyvateľov na km² (údaje k 31. 12. 2014). Správne sídlo okresu je mesto Komárno. V okrese sa nachádza 41 obcí, z toho 3 so štatútom mesta.

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Prirodzený úbytok obyvateľstva pokračuje, saldo migrácie ale naznačuje pozitívny vývoj, v posledných rokoch v okrese Komárno sa usídlilo viac ľudí, ako sa z neho vysťahovalo. V okrese žije viac žien, ako mužov, čo je podmienené aj strednou dĺžkou života žien o 7 rokov vyššou ako mužov. Vekové zloženie obyvateľstva indukuje v porovnaní s rokom 2005 nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles počtu v ostatných kategóriách.

Okres napriek výhodnej geografickej pozícii v trojuholníku troch veľkomiest Viedeň – Bratislava – Budapešť bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

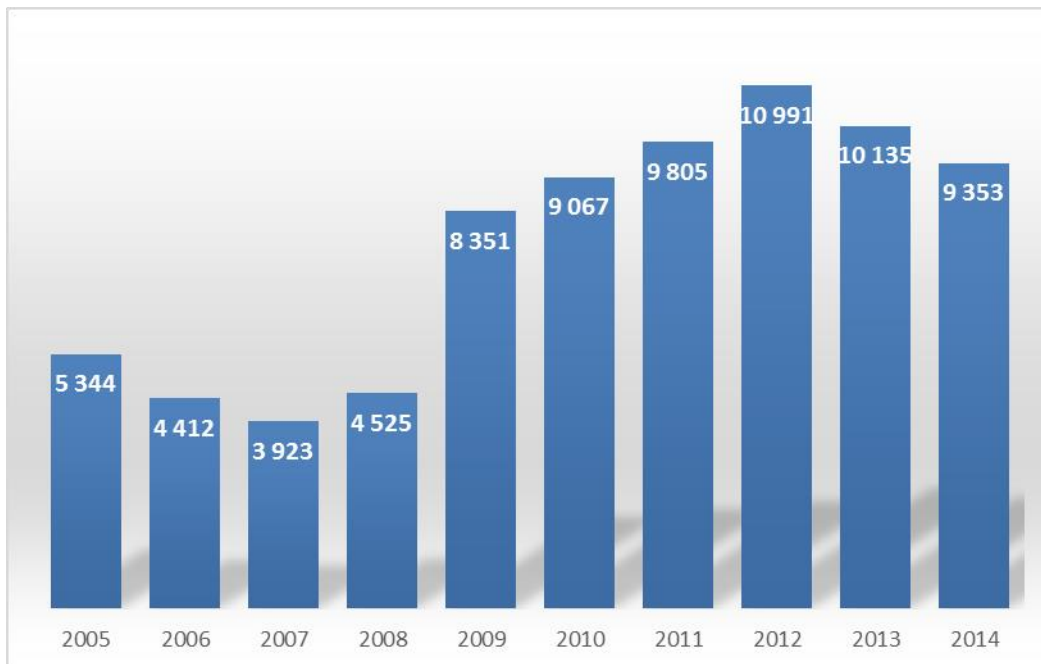
Tab. č. 43 : Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach k 30.06.2015

Územie	UoZ spolu	Z toho viac ako 12 mesiacov registrovaní UoZ	
		Počet	%
Okres Komárno	9248	5234	56,60
Nitriansky kraj	41362	20994	50,76
Slovenská republika	353844	189817	53,64

Zdroj: ÚPSVR, 2015

Obyvatelia okresu Komárno dochádzajú za prácou aj do okolitých okresov a do susedného Maďarska. Prihraničný priemyselný park (mesto Komárom) síce ponúka podstatne menej pracovných príležitostí v oblasti výroby spotrebnej elektroniky, mobilných telefónov a komponentov do automobilov, ako to bolo po minulé roky, ale vznikli nové pracovné príležitosti v mestách Győr, Tatabánya, Tata, Mór. Z regiónu Kolárovo si občania našli pracovné uplatnenie vo firme Samsung Galanta, tento zamestnávateľ zabezpečuje aj dopravu svojich zamestnancov.

Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v okrese Komárno, 2005-2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Nepriaznivým sa javí vývoj v štruktúre uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania, najmä podľa dĺžky evidencie. Uchádzači vo veku 50 rokov a viac tvoria až 36% všetkých uchádzačov o zamestnanie, sú ťažko umiestniteľní, nakoľko trh práce v regióne vyžaduje flexibilnú pracovnú silu. Zo strany zamestnávateľov je záujem o mladých ľudí, ktorí sa dokážu prispôbiť novým technológiám a častým zmenám vo výrobnom procese.

Priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa SR v období 2005 až 2012 vzrástli z úrovne 701 € na 1 782 €, ale okres Komárno je ešte stále investične poddimenzovaný, dlhodobo je hlboko pod celoslovenským priemerom. V Komárňanskom okrese v roku 2012 dosiahli priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa 1 782 €, čo predstavuje 22% celoslovenského priemeru, ale iba 0,78% oproti okresu s najvyššou mierou priamych zahraničných investícií. Štruktúru podnikateľského sektora tvorí hlavne odvetvie ľahkého priemyslu (výroba obuvi, potravinársky priemysel), potom nasleduje obchod a doprava. V okrese Komárno má výrazné zastúpenie aj poľnohospodárstvo. V roku 2014 bolo v okrese 5 535 podnikov. Počet podnikov rastie, čo je podmienené aj prihraničnou polohou okresu, legislatívnymi a daňovými podmienkami výhodnými pre firmy z Maďarska. Počet podnikateľov podnikajúcich ako fyzické osoby od roku 2008 klesá.

Okres Komárno možno charakterizovať ako poľnohospodársky intenzívne využívanú krajinu. Prevládajúcou činnosťou je poľnohospodárska výroba so všetkými jej kladmi a zápormi. Priemysel je v okrese zastúpený v menšej miere, nachádza sa tu iba niekoľko väčších podnikov. Obyvateľ okresu Komárno vyprodukoval v roku 2013 v priemere vyše 366 kg odpadu, avšak z toho bolo zhodnotených len necelých 13% odpadu (55 kg/obyvateľa), čo je však o 16 kg zhodnoteného odpadu na obyvateľa viac ako minulý rok.

Tab. č. 44: Vybrané ukazovatele okresu Komárno

Okres Komárno, Nitriansky kraj	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Vybrané ukazovatele demografického charakteru					
Počet obyvateľov k 31. 12. spolu	106 414	103 996	103 973	103 709	103 360
Z toho mužov	51 698	50 640	50 707	50 584	50 482
Z toho žien	54 716	53 356	53 266	53 125	52 878
Predproduktívny vek - EU (0 - 14)	14 090	13 728	13 599	13 464	13 392
Produktívny vek - EU (15 - 64)	77 400	75 231	75 011	74 549	74 295
Poproduktívny vek - EU (65 - 100+)	14 924	15 037	15 363	15 696	15 849
Celkový prírastok obyvateľstva	-222	-126	-23	-264	-349
Saldo migrácie	226	154	336	165	131
Stredná dĺžka života pri narodení muži	70	70	70	71	
Stredná dĺžka života pri narodení ženy	77	78	78	78	
Vybrané ukazovatele sociálneho charakteru					
Nezamestnaní spolu	9 067	9 805	10 991	10 135	9 353
Miera evidovanej nezamestnanosti spolu	16	18	19	18	15
Miera evidovanej nezamestnanosti mužov	15	15	17	16	14
Miera evidovanej nezamestnanosti žien	18	20	22	20	18
Domový a bytový fond a technická vybavenosť					
Dokončené byty	130	160	266	140	
Podiel obyvateľov v domoch napojených na verejnú kanalizačnú sieť	31,3	31,9	34,6	34,9	
Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	84,3	84,5	87	87,5	
Vybrané ukazovatele ekonomického charakteru					
Priemerná hrubá nominálna mzda zamestnanca podľa VZ o štruktúre miezd v €	583	636	659	702	751
Priame zahraničné investície v €	177 061 000	171 557 232	185 303 000		
PZI na obyvateľa v €	1 664	1 650	1 782		
Vybrané ukazovatele organizačnej štruktúry hospodárstva					
Podniky	3 204	3 676	4 303	5 092	5 353
Fyzické osoby -podnikatelia	7 973	7 593	7 282	7 193	6 906
Životné prostredie					
Produkcia tuhých emisií v t	384	415	416		
Množstvo komunálneho odpadu (kg/obyv.)	388	381	375	366	
Množstvo zhodnoteného kom. odpadu (kg./obyv.)	39	56	39	55	

STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEEP analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplyvajú na rozvoj obce.

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológií	Nové trhy	Dobry stav životného prostredia	Politika vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmena životného štýlu, spotrebných zvykov	Dostupnosť a využiteľnosť technológií	Nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb	Možnosti tvorby životného prostredia	Legislatíva	Organizačná kultúra
Zmeny postojov a správania - aktívny tretí sektor	Technológie využívaná obyvateľmi, podnikateľmi		Politika životného prostredia	Zmena vlády ako výsledok volieb	Tímová spolupráca
Migrácia mladých ľudí za prácou	Digitalizácia verejnej správy a verejných služieb	Vplyv daňovej politiky	Podpora obnovy životného prostredia		Osobné hodnoty
Móda				Možnosť čerpania EŠIF obmedzená rôznymi limitmi	

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Hodnotenie predchádzajúceho obdobia

Obec Čalovec, ako aj väčšina obcí v okrese Komárno mala vypracovaný a aktualizovaný PHSR obce Čalovec. Vzhľadom na novú situáciu v celosvetovej globalizácii, v oblasti národnej legislatívy – akou je aj novela zákona o podpore regionálneho rozvoja – a nové programové obdobie EIŠF 2014-2020 môžeme konštatovať, že je potrebné prehodnotenie stanovených priorít a užšie zapojenie obyvateľov obce Čalovec.

Z hodnotenia aktivít realizovaných v obci v uplynulom období vyplývajú pre budúce plánovanie nasledovné dôležité fakty:

- veľkým prínosom pre obec bola spolupráca s ostatnými obcami v rámci cezhraničných projektov v oblasti environmentálnej – vrátane environmentálnej osvedy,
- zapojenie obyvateľov do aktivít sa javí dôležitejšie ako len samotné investície v obci, pretože na budovanie komunity obce a dosiahnutie všeobecnej spokojnosti zo životom v obci (a tým aj zastavenie starnutia obce) je nutné pôsobiť aj na subjektívne pocity jednotlivých obyvateľov tak, aby narástol pocit spolupatričnosti obyvateľov obce,
- veľmi dôležitá je spolupráca obcí, zapojenie sa do aktivít Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorého činnosť bola podporená zo zdrojov Nitrianskeho samosprávneho kraja a novospracovaná Stratégia CLLD sa v súčasnosti uchádza o NFP z PRV 2014-2020,
- nemôžeme čakať len na podporu zo strany štátu a EÚ, ale musíme zmobilizovať vnútorný potenciál územia, lebo len vzájomnou koordináciou aktivít v území vieme dosiahnuť žiadaný stav.

SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Čalovec formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

Analýza sa dotýka 4 oblastí:

1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie
2. Bytový fond, technická infraštruktúra
3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra
4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Bratislava, Budapešť, Komárno, Komárom • veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu • absencia väčších zdrojov znečisťovania živ. prostredia - dobrá kvalita živ. prostredia • aktivity obce s cieľom zabezpečiť koordinovaný socio-ekonomický a priestorový rozvoj obce 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trvalých trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) • roztratený sídelný charakter
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami, ako aj s obcami zo zahraničia • využitie potenciálu rozvoja cestovného ruchu • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách • zavedenie systému nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom 	<ul style="list-style-type: none"> • stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívneho sa stresových faktorov (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba, znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)

2. Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • priaznivá veková štruktúra bytového fondu • dobré pokrytie obce GSM signálom • dostupnosť širokopásmového internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • zlý technický stav miestnych komunikácií • nevyhovujúci stav verejného osvetlenia • absencia kanalizácie • absencia úplnej plynofikácie obce • nedokončená dostavba obecného vodovodu – III.etapa
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • vybudovanie kanalizácie • rekonštrukcia miestnych komunikácií • rekonštrukcia verejného osvetlenia • vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce • dostavba obecného vodovodu – III.etapa 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry • nevybudovanie kanalizácie • zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu

3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • multikulturálny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spolužitím • potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb cestovného ruchu • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov 	<ul style="list-style-type: none"> • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva, silne starnúca populácia • vysoká mortalita – prirodzený úbytok obyv. • vysoká miera nezamestnanosti • nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním • nevyhovujúca vybavenosť obce s kultúrnymi zariadeniami – absencia kultúrneho domu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest • obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie • odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore • rast marginalizácie, vytlačanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie • nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry

4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • krásny estetický vzhľad krajiny - priaznivé prírodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch a cykloturistiku • existencia letného kúpaliska • priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo – tradícia podnikania v poľnohospodárstve 	<ul style="list-style-type: none"> • nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov • nízka úroveň materiálno-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu • nízka energetická efektívnosť a zlý technický stav verejných budov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúci záujem o vidiecku rekreáciu a bioprodukty • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) • rozvíjanie zariadení na športovo-telovýchovnú činnosť • rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • rekonštrukcia verejných budov a zvýšenie ich energetickej hospodárnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu • nezáujem o turistické produkty obce i regiónu • implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EÚ

Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky

Dôležité otázky	Zdôvodnenie
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Je dôležité, aby sa na prieskume zúčastnila reprezentatívna časť obyvateľov obce Čalovec a nebol zastúpený len názor vybranej záujmovej skupiny alebo časti obyvateľov v súlade s princípom transparentnosti a objektívnosti prípravy PHSR, zodpovedného rozhodovania.
Čo je jeho cieľom?	Realizácia prieskumu počas prípravy PHSR patrí medzi najúčinnšie formy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR a vytvárania partnerstva na miestnej/regiónálnej úrovni na jeho realizáciu, mobilizuje miestnu komunitu a umožňuje jej následne participovať na tvorbe vízie, prioritách rozvoja územia v ktorom žijú, ako aj prevziať zodpovednosť za kvalitu svojho života.
Akým spôsobom sa bude realizovať?	Elektronickou a tlačenu formou, prostredníctvom sociálnej siete Facebook
Aké budú finančné nároky?	Súčasťou spracovávaného PHSR
Aké budú časové nároky?	Zapojení budú pracovníci OcÚ
Kto bude zodpovedný za realizáciu prieskumu?	Spracovateľ PHSR

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, MDVaRR SR, 2015

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný v roku 2015. V rámci prieskumu bola oslovená každá domácnosť obce Čalovec. Vyplnením krátkého dotazníka občania mohli vyjadriť svoj názor, napísať svoje pripomienky, návrhy k plánu budúceho rozvoja obce s cieľom zlepšenia kvality života v obci. Občania mali možnosť vyplniť dotazníky elektronicky alebo papierovou formou, boli oznámení o prieskume v miestnych médiách a na stretnutiach. Pre starších občanov boli rozdane vytlačené dotazníky pomocou obecných úradov, mladí to vyplnili väčšinou elektronicky. Občania vyplnené dotazníky mohli odovzdať na obecnom úrade.

V rámci prieskumu sme položili 13 otázok, v ktorých sme občanov žiadali na vyjadrenie názorov na súčasnú situáciu a o návrhy na riešenie aktuálnych problémov. Skupina otázok na prípravu problémovej analýzy sa týkala konkrétnych návrhov na zlepšenie života v nasledujúcich oblastiach:

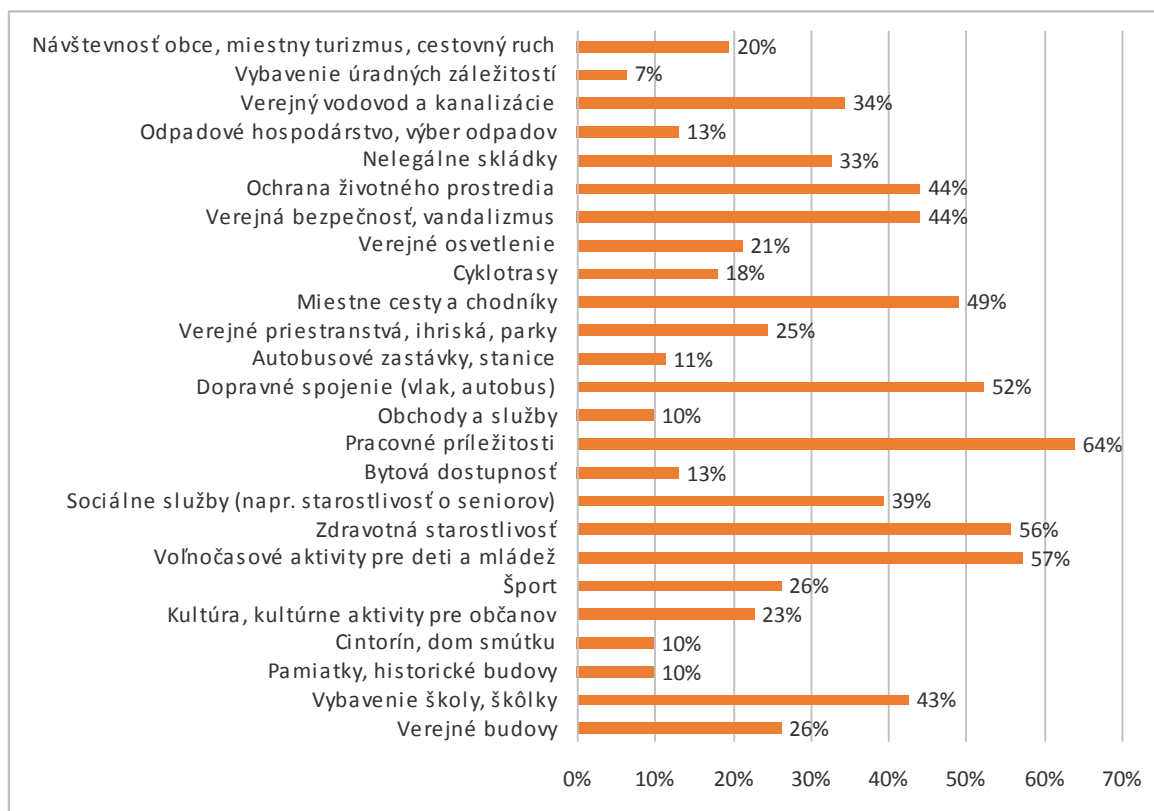
- rozvoj hospodárstva
- verejné služby (školsťvo, zdravotníctvo, sociálne veci)
- využitie voľného času (možnosti športovania, zábavy a kultúrneho vyžitia)
- ochrana životného prostredia
- infraštruktúra

Analýza respondentov

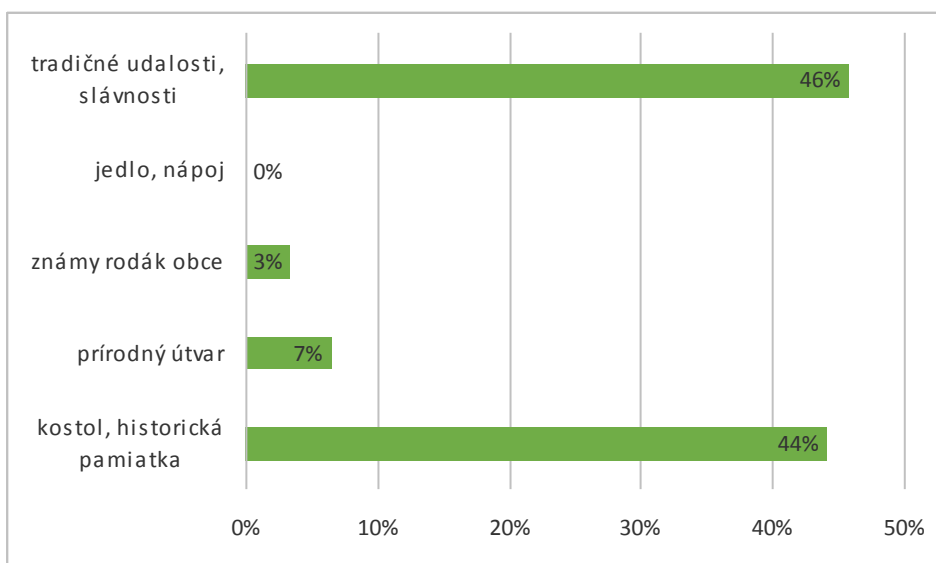
Dotazník vyplnilo 61 respondentov.

Parametre respondentov		
	Absolútne	Percentuálne
Pohlavie		
žena	39	64%
muž	22	36%
Vek		
do 20 rokov	3	5%
21-30 rokov	10	16%
31-40 rokov	18	30%
41-50 rokov	8	13%
51-60 rokov	13	21%
nad 60 rokov	9	15%
Ekonomická pozícia		
zamestnanec	29	48%
podnikateľ	6	10%
študent	3	5%
dôchodca	11	18%
nezamestnaný	8	13%
iná	4	7%

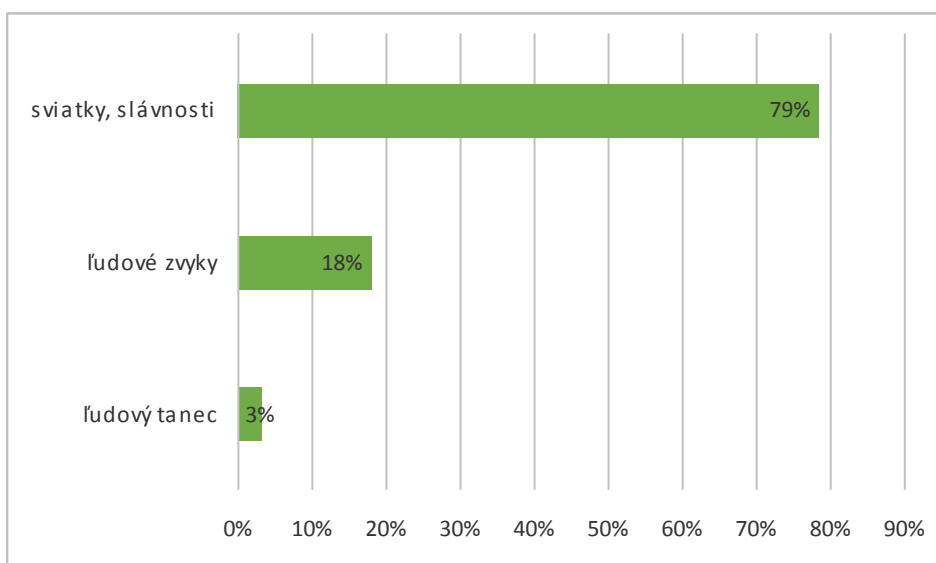
V prvej otázke sme sa pýtali, ktoré zo zadaných oblastí je podľa názoru respondentov potrebné v obci čo najskôr riešiť a rozvíjať.

Čo je podľa Vás najväčšou pozoruhodnosťou v obci? (Môžete uviesť aj viac možností.)

Aké tradície sa udržiavajú v obci?

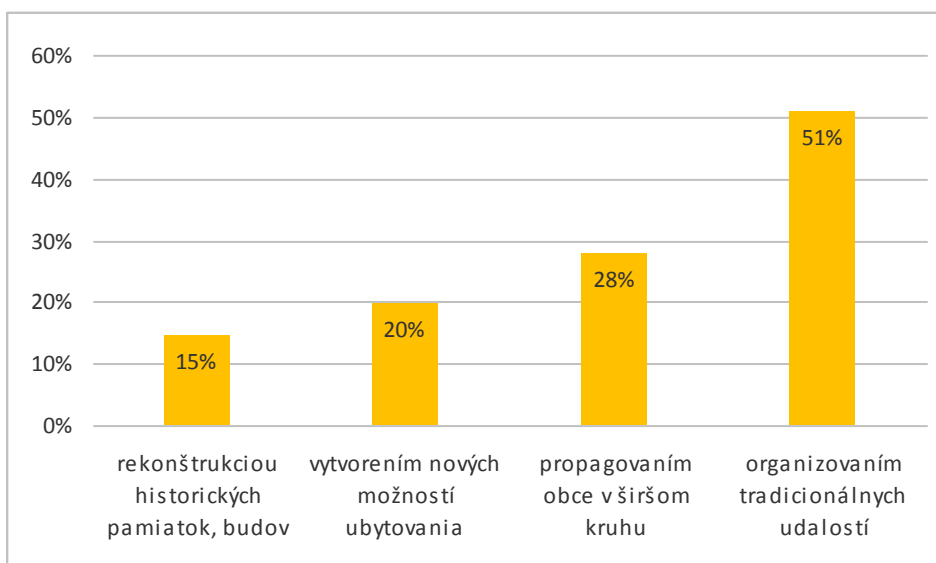
Aké ľudové remeslá sa zachovali a pestujú sa na vysokej úrovni v obci?

- Košíkárstvo
- Stolárstvo, maliarstvo, autoservis

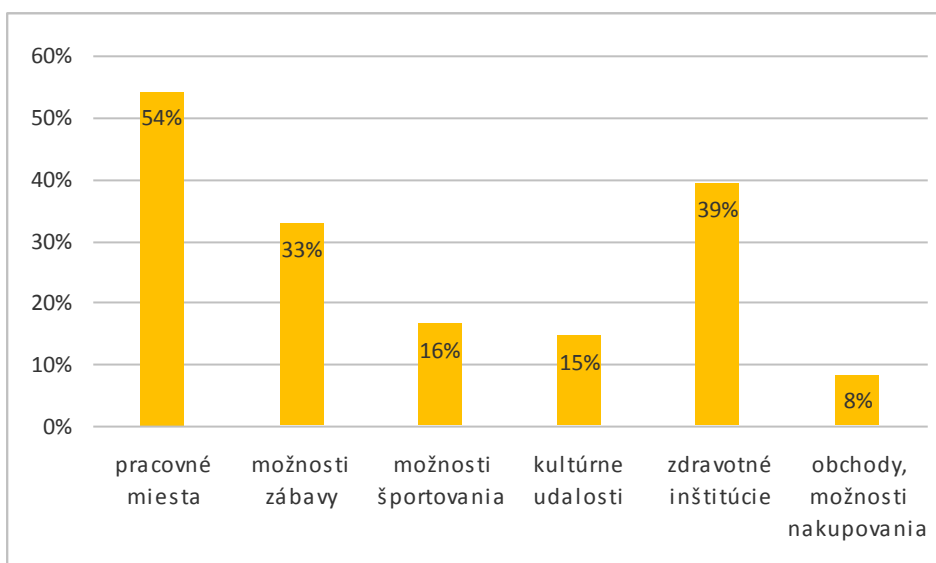
Aké obchody a služby v obci Vám chýbajú?

- Lekáreň
- Papiernictvo, železiarstvo, drogéria
- Mäsiarstvo
- Čerpacia stanica
- Kaderníctvo, kozmetika

- Centrum voľného času, kúpalisko
- Ako by sa dalo podľa Vás pritiahnúť viac návštevníkov a turistov do obce?

Čo Vám v obci najviac chýba?

Vaše námety, poznámky na zlepšenie života v obci:

- Kontajnery 2-krát do roka na záhradkársky odpad
- Úprava časti Violín
- Verejné osvetlenie, úprava okrajov cesty
- Kamerový systém
- Zaoberať sa starými ľuďmi každodenne, Dom dôchodcov
- Lekárska starostlivosť
- Vytvorenie pracovných miest

Na stretnutí s obyvateľmi obce Čalovec na otázku čo sa im páči, čím sú spokojní v obci sme dostali nasledovné odpovede:

- ✓ Kaštieľ
- ✓ Nájomné byty
- ✓ Hlavné námestie
- ✓ Park, cintorín
- ✓ Futbalové ihrisko, strelnica
- ✓ Detské ihriská
- ✓ Parkoviská
- ✓ Rozšírenie vodovodu
- ✓ Autobusové zastávky
- ✓ Prírodný amfiteáter
- ✓ Kompostovač

Na otázku čo chýba v obci, čím nie sú spokojní sme dostali nasledujúce odpovede:

- Kanalizácia, priekopy
- Rekonštrukcia školy, škôlky
- Chodníky pri hlavnej ceste
- Dom dôchodcov
- Dedinský hostinec
- Rozvoj kúpaliska
- Dopravné ihrisko
- Vytvorenie telocvične
- Dom obce, založenie domu typického pre územie (tájház)
- Vysadenie stromčekov
- Ordinácie lekárov
- Tenisový kurt
- Kemping, možnosti ubytovania, motel
- Čerpacia stanica
- Rekonštrukcia mostov na malom kanály
- Priemyselný park
- Centrum voľného času pre detí a dôchodcov

B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík a určí hlavné ciele a priority rozvoja mesta pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce – Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020, ako aj s Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválená uznesením Vlády SR č. 222 zo 14.mája 2014), Konceptcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS2011, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018, Územný plán Nitrianskeho samosprávneho kraja, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014-2020, Stratégia rozvoja vidieka NSK 2009-2015, Územný plán obce, zákon č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ale aj Stratégia CLLD (miestneho rozvoja vedeného komunitou) Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov.

Zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje v § 8 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len **Program rozvoja obce**)

- (1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.
- (2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.
- (3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z
 - a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
 - b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
 - c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
 - d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a
 - e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.
- (4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.
- (5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.
- (6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 budú implementované prostredníctvom operačných programov v rámci jednotlivých cieľov politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čalovec zohľadňuje možnosti získavania zdrojov z operačných programov na roky 2014-2020. Podľa cieľov politiky Európskej únie obec Čalovec leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod kategórie menej rozvinuté regióny (HDP na obyvateľa < 75 % priemeru EÚ-27).

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja definuje nasledovnú rozvojovú víziu pre kraj: „Nitriansky kraj bude dynamicky sa rozvíjajúci región využívajúci exogénne aj endogénne rozvojové zdroje. Hospodárstvo bude založené na moderných technológiách produkujúcich výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Moderné a efektívne multifunkčné poľnohospodárstvo produkujúce dostatok kvalitných potravín, poskytujúce atraktívne pracovné príležitosti pre vidiecke obyvateľstvo, bude spolu s cestovným ruchom osou integrovaného rozvoja vidieckeho priestoru. Východiskom pre dosiahnutie týchto cieľov bude kvalitný integrovaný systém vzdelávania, poskytujúci občanom lepšie možnosti realizácie v profesijnom aj osobnom živote. Rastúca kvalita života bude sprevádzaná udržateľným rozvojom kvality zložiek životného prostredia a krajiny.“

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 definuje 5 strategických cieľov v 5 prioritných oblastiach:

Priorita 1: Hospodárstvo

Strategický cieľ: Dlhodobo stabilný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre s prevahou odvetví produkujúcich vysokú pridanú hodnotu a odvetví využívajúcich endogénne zdroje kraja. Ekonomickou výkonnosťou bude kraj patriť do prvej polovice v rámci Slovenskej republiky.

Priorita 2: Ľudské zdroje

Strategický cieľ: Dlhodobo vyvážený rast vzdelanostnej úrovne sprevádzaný zvyšovaním celkovej zamestnanosti s osobitným zreteľom na ohrozené skupiny obyvateľov. Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti. Budovanie efektívnych

systemov pre regionálnu a miestnu samosprávu. Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.

Priorita 3: Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

Strategický cieľ: Konkurencieschopný agropotravinársky sektor budovaný na synergii rôznych typov a foriem poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, vytvárajúci inovatívne prostredie na vidieku, prispievajúci k tvorbe pracovných príležitostí a k zodpovedajúcej kvalite života vidieckeho obyvateľstva.

Priorita 4: Infraštruktúra

Strategický cieľ: Modernizácia a zvýšenie bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v prostredí transeurópskeho dopravného systému. Zlepšenie dostupnosti a zvýšenie atraktivity miest a obcí Nitrianskeho kraja a dobudovanie energetickej a informačnej infraštruktúry kraja. Budovaním modernej sociálnej infraštruktúry vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.

Priorita 5: Životné prostredie

Strategický cieľ: Udržateľný rozvoj územia zabezpečený znižovaním rizika vzniku resp. zmierňovaním negatívnych dopadov vplyvujúcich na kvalitu zložiek životného prostredia, prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení environmentálnej infraštruktúry a zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov kraja. Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí mesta a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorit a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu mesta nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty

Vízia obce Čalovec

**„Čalovec – atraktívne miesto pre život na Žitnom ostrove
so spokojným a aktívnym obyvateľstvom vo
vysokokvalitnom životnom prostredí.“**

V roku 2022 obec Čalovec bude atraktívne miesto pre život na Žitnom ostrove. Občianska vybavenosť obce bude na vysokej úrovni. Budovy základnej školy a materskej školy budú zrekonštruované a energeticky hospodárne. Rovnako bude obnovená aj budova obecného úradu. Nevyužívané nebytové priestory budú prestavané a vznikne tu centrum voľného času. V celej obci budú obnovené miestne komunikácie. Obec sa intenzívne bude starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Ľudia sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia a obce. Ekonomika bude založená čiastočne na vidieckom cestovnom ruchu. Technická infraštruktúra obce bude na vysokej úrovni. Ukončí sa III. etapa dostavby obecného vodovodu. Kvalita životného prostredia bude vysoká. Biologicky rozložiteľný odpad sa v obci bude kompostovať a opätovne využívať.

Stratégia rozvoja obce na roky 2016-2022

STRATEGICKÝ RÁMEC		
Strategickým cieľom je do roku 2022 rozvinúť potenciál cestovného ruchu, zlepšiť technickú a sociálnu infraštruktúru a zachovať kvalitu životného prostredia v obci Čalovec.		
1. Prioritná oblasť – Hospodárska	2. Prioritná oblasť – Sociálna	3. Prioritná oblasť – Environmentálna
<p><u>Cieľ 1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry</u></p>	<p><u>Cieľ: Zlepšiť sociálne služby v obci</u></p>	<p><u>Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia</u></p>
<p><u>Cieľ: Rozvoj inžinierskych sietí a technickej infraštruktúry</u></p>		
<p><u>Cieľ: Modernizácia, rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti verejných budov</u></p>		
<p>Opatrenie 1.1. Skvalitnenie a modernizácia dopravy v obci</p>	<p>Opatrenie 2.1. Rozvoj sociálnych služieb</p>	<p>Opatrenie 3.1. Riešenie problémov odpadového hospodárstva</p>
<p>Opatrenie 1.2. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí a technickej infraštruktúry</p>		
<p>Opatrenie 1.3. Rekonštrukcia verejných budov</p>		
	<p>Opatrenie 3.2. Vybudovanie verejnej kanalizácie</p>	

C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí

Prioritná oblasť	Cieľ	Opatrenie	Projekt/Aktivita
HOSPODÁRSKA	Cieľ: Rozvoj dopravnej infraštruktúry	Opatrenie 1.1. Skvalitnenie a modernizácia dopravy v obci	1.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií
	Cieľ: Rozvoj inžinierskych sietí a technickej infraštruktúry	Opatrenie 1.2. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí a technickej infraštruktúry	1.2.1. Dostavba obecného vodovodu – III. etapa
	Cieľ: Modernizácia, rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti verejných budov	Opatrenie 1.3. Rekonštrukcia verejných budov	1.3.1. Rekonštrukcia obecného úradu
			1.3.2. Prestavba nebytových priestorov na centrum voľného času
		1.3.3. Modernizácia MŠ a školskej jedálne	
		1.3.4. Rekonštrukcia budovy ZŠ – výmena výplní otvorov, modernizácia vykurovania a sociálnych zariadení	
SOCIÁLNA	Cieľ: Zlepšiť sociálne služby v obci	Opatrenie 2.1. Rozvoj sociálnych služieb	2.1.1. Zapojenie sa do projektov zamestnávania uchádzačov o zamestnanie, rekvalifikačné kurzy, opatrovateľská služby, terénna sociálna služba, komunitné centrum, školenie zamestnancov
ENVIRONMENTÁLNA	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.1. Riešenie problémov odpadového hospodárstva	3.1.1. Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom
	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.2. Vybudovanie verejnej kanalizácie	Vybudovanie kanalizácie v obci Čalovec a výtl. Potrubia do obce Zlatná na Ostrove

D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov.

Začiatok realizácie PHSR sa začína po vypracovaní a schválení PHSR v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti PHSR podľa zákona č. 539/2008 v znení novely 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Obec na účely podpory regionálneho rozvoja „zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Zoznam plánovaných projektov obce Čalovec 2016-2022

Formulár č. P 3 - Súhrnný prehľad projektových zámerov mesta/obce/obcí/VÚC														
P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovateľ výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady
							Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňte		
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	10a	11	12
1	Obec Čalovec	Obec Čalovec	Investičný	1220 - Budovy pre administratívu	Rekonštrukcia obecného úradu	Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť objektu. Výmena otvorových konštrukcií na budove obecného úradu.	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Stavebné povolenie	2016-2018	24 000,00 €
2	Obec Čalovec	Obec Čalovec	Investičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Prestavba nebytových priestorov na centrum voľného času	Cieľom projektu je prestavba nevyužívanej hrubej stavby na multifunkčnú kultúrno-športovú halu.	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Stavebné povolenie	2016-2018	290 000,00 €
3	Obec Čalovec	Obec Čalovec	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Cieľom projektu je odstránenie negatívnych účinkov dažďových vôd v intraviláne obce.	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	m2	201	V štádiu úvah		2016-2022	24 000,00 €
4	Obec Čalovec	Obec Čalovec	Investičný	2222 - Miestne potrebné rozvody vody	Dostavba obecného vodovodu - III. etapa	Cieľom projektu je napojenie obyvateľov celej obce na verejný vodovod.	Technická infraštruktúra	Rozvody elektriny, vody a plynu	domácnosť	18	V štádiu úvah		2016-2022	100 000,00 €
5	Obec Čalovec	KOMVaK Komárno	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Kanalizácia obce Čalovec a výt. Potrubie do obce Zlatná na Ostrove	Cieľom projektu je vybudovať kanalizáciu v obci.	Životné prostredie	Ochrana prírody	obyvateľ	1183	Spracovaná projektová dokumentácia		2016-2020	2 551 350,00 €
6	Obec Čalovec	Obec Čalovec	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Modernizácia MŠ a školskej jedálne	Cieľom projektu je modernizácia a rekonštrukcia budovy materskej školy a vybavenie školskej jedálne s modernými prístrojmi.	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	ks	1	V štádiu úvah		2016-2022	10 000,00 €
7	Obec Čalovec	Obec Čalovec	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Základná škola Čalovec – Výmena výplní otvorov – Modernizácia vykurovania a modernizácia	Cieľom projektu je skvalitnenie prostredia pre školákov a zníženie nákladov na energiu.	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia		2016-2022	206 400,00 €
8	Obec Čalovec	Obec Čalovec	Neinvestičný		Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom	Cieľom projektu je predchádzanie vzniku bioodpadu prostredníctvom kompostovania a tým dosiahnuť zníženie množstva zmesového komunálneho odpadu a naplnenie legislatívnych povinností obce pre nakladanie s bioodpadom. Realizácia projektu zahŕňa nákup kompostérov, štiepkovačov a osvetová kampaň zameraná na predchádzanie vzniku bioodpadu.	Životné prostredie	Ochrana prírody	ks (kompostéry, štiepkovače)	kompostéry 441 ks, štiepkovač 1 ks	V štádiu úvah		2016-2018	86 133,20 €
9	Obec Čalovec	Obec Čalovec	Neinvestičný		Zapojenie sa do projektov zamestnávania	Aktívne zapojenie sa do rôznych projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov : Opatrovateľská služba, terénna sociálna služba, komunitné centrum a i, sústavné školenie zamestnancov	Zamestnanosť		pracovné miesto/rok	30	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu		2016-2022	40 000,00 €

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgány obce

Základnými orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Tieto orgány spolupracovali pri príprave PHSR a budú dohliadať na pravidelné získavanie pripomienok od partnerov, poslancov a verejnosti.

Obecné zastupiteľstvo

Najvyšším orgánom obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré PHSR schvaľuje a zabezpečuje jeho plnenie. Obecné zastupiteľstvo taktiež rozhoduje o realizácii projektov zo štrukturálnych fondov a ich spolufinancovaní. V prípade hodnotenia PHSR obecné zastupiteľstvo schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o aktualizácii programu. Obecné zastupiteľstvo môže rozdeliť jednotlivé priority programu a akčného plánu komisiám OcÚ zaoberajúcim sa monitorovaním a hodnotením.

Starosta obce

Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta obce, ktorý podpisuje schválenie dokumentu, riadi samotný proces implementácie, zastupuje obec vo veciach verejných.

PHSR obce Čalovec je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Čalovec, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami. Administratívne a inštitucionálne náležitosti obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, uskutočňuje obecný úrad, ktorého činnosť riadi starosta obce.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Čalovec bude zriadená Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Čalovec, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Koordinačnej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Čalovec budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, predsedovia komisií pri obecnom zastupiteľstve) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Čalovec sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Koordinačnej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Čalovec bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHSR obce Čalovec podľa potreby, najmenej jedenkrát polročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Čalovec tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Čalovec (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Čalovec – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Čalovec je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Čalovec a legislatívne zmeny. PHSR obce Čalovec bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôbovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Čalovec bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Čalovec odporučí zmeny v PHSR obce Čalovec,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHSR obce Čalovec na ďalšie obdobie.

Realizácia činností PHSR

Činnosť	OZ	Starosta obce	Komisia	OcÚ	Hlavný kontrolór
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Hodnotenie	schvaľuje	riadi		vykonáva	
Monitorovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Kontrola	schvaľuje	riadi	hodnotí		vykonáva

Partneri

Pri samotnej realizácii PHSR vystupujú partneri projektu s ktorými má obec dlhodobé skúsenosti a spolupráca prebiehala i v minulosti. Ide najmä organizácie pôsobiace v obci, ale i samotných podnikateľov. Partnermi sú aj susedné obce (aj cezhraničné), s ktorými je úzka spolupráca nielen v projektoch technického zamerania, ale i pri organizácii spoločenských aktivít. Dôležité partnerstvá sú i v oblasti členstva obce v mikroregionálnom združení miest a obcí ale i v MAS Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorá je založená na základe spolupráce miestnych samospráv, podnikateľov a subjektov tretieho sektora.

Komunikačná stratégia

Komunikačná stratégia obce Čalovec je založená na informovanosti občanov. Prostredníctvom komunikačnej stratégie bude obec naďalej informovať o svojich cieľoch, aktivitách, plánoch, ale vyvíjať aj snahu o zapojenie verejnosti a získanie ich názorov a pripomienok. Začala prebiehať už v čase príprav PHSR, zapojením verejnosti a v tomto duchu sa bude niesť až po koniec programového obdobia a platnosti PHSR.

Podstatná je aj informovanie zamestnancov a partnerov o aktuálnom dianí v obci a jej okolí, preto bude cieľom obce zvyšovať ich vedomosti prostredníctvom vzdelávacích aktivít.

Dôležitým nástrojom komunikácie obce je jej webová stránka. Ďalšími komunikačnými nástrojmi sú úradná tabuľa, verejný rozhlas, obecné noviny.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čalovec na roky 2016-2022 podlieha schvaľovaniu obecným zastupiteľstvom. Ako komunikačný nástroj slúži „Materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva“. Vstupné informácie pripravujú zamestnanci obecného úradu, prerokúva sa v komisiách zastupiteľstva a po spracovaní informácií rokujú o ňom poslanci obecného zastupiteľstva. Zasadnutie Obecného zastupiteľstva je verejné a tiež uvedený materiál je prístupný verejnosti. O zasadnutí obecného zastupiteľstva je obyvateľstvo informované prostredníctvom informačných kanálov: miestny rozhlas a informačná tabuľa.

Monitorovanie a hodnotenie

Plán hodnotenia a monitorovania realizácie PHSR

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2016 - 2020		
Typ hodnotenia	Prvé hodnotenie	Dôvod vykonania / periodicita
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2016-2022	Každoročne v zmysle platnej legislatívy: Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.
Tematické hodnotenie časti PHSR	2017	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2018, 2022	V prípade aktualizácie PHSR podľa platnej Metodiky pre vypracovanie PHSR, ktoré sa očakáva každé 3-4 roky.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostu obce v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR a na základe Správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2020	Na základe rozhodnutia starostu obce o prípade strategického dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre nasledujúce programové obdobie.

E – FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov

Operačné programy v rokoch 2014-2020

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy prostredníctvom 6 základných operačných programov:

- **OP Integrovaný regionálny operačný program (OR IROP)**
- **OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)**
- **OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)**
- **OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)**
- **OP Výskum a inovácie (OP VaI)**
- **OP Efektívna verejná správa (OP EVS)**

Samostatným režimom sa budú riadiť programy, ktoré sú implementované na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

- **Technická pomoc**
- **Program rozvoja vidieka SR 2014-2020**

	Operačné programy	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EUR
1.	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 226 776 537
2.	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
3.	Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
4.	Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110
5.	Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
6.	Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
7.	Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
8.	Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
9.	Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
	SPOLU		15 329 374 992

Opis základných prioritných osí **Integrovaného regionálneho operačného programu** na obdobie 2014-2020:

- Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
- Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
- Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch
- Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
- Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Stratégia Operačného programu **Ľudské zdroje** vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia prispievajú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020. V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018 (v roku 2012 472 bodov),
- dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie (v roku 2011 23,4%),
- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6% do roku 2020 (v roku 2013 6,3%),
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 a 2012),
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

Opis základných prioritných osí Operačného programu Ľudské zdroje na programové obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Vzdelávanie
- Prioritná os 2: Zamestnanosť
- Prioritná os 3: Sociálne začlenenie
- Prioritná os 4: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
- Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Globálnym cieľom **Operačného programu Kvalita životného prostredia** je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného

prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Opis základných prioritných osí Operačného programu Kvalita životného prostredia na obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry
- Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami
- Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy
- Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

Opis 7. opatrenia **Programu rozvoja vidieka SR** na obdobie 2014-2020:

- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach

Horeuvedené EIŠF neobsahujú cezhraničný program INTERREG VA Slovenská republika – Maďarsko 2014-2020, v rámci ktorého má pre riešené územie veľký význam spolupráca na dosiahnutie celkového strategického cieľa - *zvýšenie úrovne hospodárskej a sociálnej integrácie maďarsko-slovenskej prihraničnej oblasti* - ponúka širokú škálu oblastí podpory a opatrení.

Rozvoj obce Čalovec môže posilniť aj cezhraničná spolupráca predovšetkým v nasledujúcich oblastiach:

- podpora podnikania, najmä rozvoj cestovného ruchu, kultúry,
- podpora a zlepšenia spoločnej ochrany a starostlivosti o prírodné prostredie a kultúrne dedičstvo, ako aj prevencia prírodných a technologických rizík
- zníženie izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení,
- rozvoj spolupráce, kapacít a spoločného využívania infraštruktúry, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve.

Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Čalovec

Primárne finančné zdroje na realizáciu rozvojových projektových zámerov v území predstavujú zdroje EŠIF na základe jednotlivých podmienok a požiadaviek operačných programov. Nakoľko ide o projektovú podporu, ktorá je založená na výberovom procese, nepredstavujú tieto finančné nástroje istý zdroj finančných prostriedkov.

Pre zabezpečenie trvalo udržateľného regionálneho rozvoja územia subjekty v území musia pre ich jednotlivé projektové zámery stanoviť aj alternatívne možnosti financovania, ktoré predstavujú iné grantové schémy poskytované rôznymi donormi (Nórsky finančný mechanizmus a finančný mechanizmus EHP, Environmentálny fond, Program obnovy dediny - zlepšovanie kvality životného prostredia na vidieku atď.). Môžu zabezpečiť rozvoj aj tak, že financovanie riešia prostredníctvom úveru, prostredníctvom PPP projektov.

Potrebné je aj posilniť informovanosť a spoluprácu v území pre všetkých aktérov regionálneho rozvoja o alternatívnych formách financovania projektov.

Dunajská stratégia EUSDR (v území subjekty zapájajú do rôznych iniciatív nadnárodného významu) napr. Danube pearls (perly Dunaja pre obývatel'ný breh Dunaja), LIMES ROMANUM, TRANSDANUBE, DANUBE HIKE,...). Finančných zdrojov je však žiaľ na tieto aktivity veľmi obmedzený objem. Pritom stratégia deklaruje, že realizácia projektov a iniciatív je zásadná pre úspech stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR).

Projekty, ktoré sa nachádzajú v celom dunajskom regióne. :

- členské štáty EÚ: Nemecko (Bádensko-Württembersko a Bavorsko), Rakúsko, Maďarsko, Česká republika, Slovenská republika, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko;
- kandidátske krajiny EÚ: Srbsko, Bosna a Hercegovina a Čierna Hora;
- krajiny mimo EÚ: Moldavsko a Ukrajina.

Témy prioritných oblastí (PA) EUSDR:

Piliere:

1. Prepojenie v regióne:

PA 1A - Mobilita- vodné cesty

PA 1B - Mobilita - železnice - cesty - letectvo

PA 02 - Energia

PA 03 - Kultúra a cestovný ruch

2. Ochrana životného prostredia:

PA 04 - Kvalita vody

PA 05 - Riziká pre životné prostredie

PA 06 - Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôdy

3. Budovanie prosperity:

PA 07 - Uvedomelá spoločnosť

PA 08 - Konkurencieschopnosť

PA 09 - Ľudia a zručnosti

4. Posilnenie regiónu:

PA 10 - inštitucionálna kapacita a spolupráca

PA 11 - Bezpečnosť

Ostatné nástroje EÚ

LIFE+, Horizont 2020

LIFE+ a Horizont 2020 – prierezové ciele EÚ – životné prostredie, inovácie a prispôsobenie sa a zmiernenie dôsledkov klimatických zmien. V území bol vo Veľkolélskom ostrove realizovaným združením BROZ projekt podporený programom LIFE. Organizácie v území sa zapojili do výzvy programu HORIZONT 2020, žiaľ zatiaľ neúspešne.

Iuventa - Erasmus+ 2015

Kľúčová akcia 1 – Mobilita jednotlivcov

Oblasť medzinárodnej mobility a spolupráce vysokých škôl s partnerskými krajinami. Vzdelávacie inštitúcie a organizácie a jednotlivci týmto dostali nové možnosti organizovať kvalitné vzdelávacie mobility v Európe a prostredníctvom nich sa na nich aj zúčastniť, alebo spolupracovať na nadnárodných projektoch v sektoroch školského, odborného, vysokoškolského vzdelávania či vzdelávania dospelých, mládeže a športu.

- Mobilita jednotlivcov v oblasti mládeže

Kľúčová akcia 2 – Spolupráca v oblasti inovácií a výmena osvedčených postupov

- Strategické partnerstvá v oblasti mládeže
- Strategické partnerstvá v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže

Kľúčová akcia 3 – Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

- Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

Iuventa - Erasmus+ 2015

Športové akcie - Partnerstvá pre spoluprácu v oblasti športu/Neziskové európske športové podujatia, ktoré sa netýkajú Európskeho týždňa športu 2015

Vyšehradský fond – Malé granty , Štandardné granty, podpora spolupráce v oblasti kultúry rámci V4

Rada EÚ - Európa pre občanov

Opatrenie 2.1. Družobné mestá

Opatrenie 2.2. Siete partnerských miest

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Podpora krajín, ktoré nie sú členmi EÚ

Mechanizmus EHP a Nórska

Úrad vlády Slovenskej republiky je podľa Memoránd o porozumení pre implementáciu Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu 2009 – 2014 správcom nasledujúcich programov: Prispôsobenie sa zmene klímy, Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie, Ochrana a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva, Zelené inovácie v priemysle, Cezhraničná spolupráca, Domáce a rodovo podmienené násilie. Fond pre MVO, Štipendijný program EHP Slovensko s partnerskými organizáciami v donorských štátoch Nórsku, Islande a Lichtenštajnsku, Bilaterálny fond.

Program Švajčiarsko-Slovenskej spolupráce – Swiss-Slovak Cooperation Programme

Posilnenie účasti MVO na riešení spoločenských potrieb v dvoch oblastiach:

- implementácia projektov v oblasti sociálnych služieb má za cieľ prispieť k zvýšeniu dostupnosti a zlepšeniu úrovne sociálnych služieb a ku zvýšeniu sociálnej súdržnosti,
- implementácia environmentálnych projektov má za cieľ prispieť k ochrane životného prostredia, väčšej informovanosti o environmentálnych témach a k napĺňaniu princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Národné zdroje

Ministerstvo kultúry SR – Fond na podporu umenia

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Podpora subjektov regionálneho rozvoja.

Ministerstvo zdravotníctva SR – dotácie na podporu protidrogových aktivít

Cieľom oznámenia je podpora programov, iniciatív a aktivít zameraných na ochranu verejného zdravia, zvýšenie verejného povedomia a porozumenia k rizikám súvisiacim so zneužívaním drog v spoločnosti a škôd s tým spojených v súlade s Národnou protidrogovou stratégiou Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2020.

Prioritné oblasti podpory pre rok 2015 sú:

Zníženie dopytu po drogách

- podpora aktivít zameraných na predchádzanie užívania drog a rizikám s tým spojenými,
- podpora preukázateľne osvedčených preventívnych vzdelávacích programov so zameraním na dlhodobú a systematickú prácu s deťmi, mládežou a rodinou a zraniteľnými skupinami,
- podpora inovatívnych prístupov v práci s deťmi a mládežou s využitím masovokomunikačných a informačných technológií,
- podpora vzdelávacích aktivít a odborných stretnutí pracovníkov pôsobiacich v oblasti drogovej problematiky,

- podpora programov a aktivít na odborne garantovanú krízovú intervenciu, harm-reduction, street work, liečbu, resocializáciu, postresocializáciu a svojpomocné poradenstvo,
- podpora aktivít zameraných na zapájanie spoločnosti v súlade s potrebou praxe

Veda, výskum, informovanosť a posilnenie spolupráce

- podpora získavania údajov o drogovom fenoméne so zameraním na rôzne cieľové skupiny a ich spracovanie do analýz, štúdií a iných materiálov. v kontexte zámerov a cieľov Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 - 2020,
- podpora aktivít zameraných na prepájanie preventívnych, zdravotníckych a sociálnych služieb/opatrení na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- podpora koordinačných mechanizmov, zriaďovanie siete partnerstiev a nástrojov vzájomnej spolupráce partnerov protidrogovej politiky,
- podpora spoločných aktivít orgánov štátnej správy, samosprávy a občianskej spoločnosti v oblasti znižovania dopytu a ponuky drog,
- podpora vzájomnej výmeny skúseností medzi odborníkmi pracujúcimi s ohrozenou populáciou, resp. s osobami so závislosťou a získavanie nových overených poznatkov a skúseností z praxe,
- podpora tvorby analýz a dopadov programov realizovaných v oblasti zneužívania drog

Propagácia národnej protidrogovej stratégie

- podpora informovanosti odbornej aj širokej verejnosti o protidrogovej politike najmä prostredníctvom vydávania odborných publikácií, metodických materiálov, učebných textov, doplnkovej literatúry, periodických časopisov, audiovizuálnych pomôcok so zameraním na zdravý spôsob života, prevenciu rizikového správania a výmenu odborných skúseností, v oblasti prevencie drogových závislostí,
- organizovanie cielených podujatí, odborných fór a diskusií k drogovej problematike,
- šírenie protidrogovej osvetu najmä masovokomunikačnými prostriedkami

Ministerstvo vnútra SR - Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity.

Aktivita 1.1: Podpora vzniku nových komunitných centier - Podpora vzniku a budovania nových komunitných centier v prostredí marginalizovaných rómskych komunít

Aktivita 2.1: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí separovaných a segregovaných MRK s dôrazom na nízkonákladové opatrenia - Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí marginalizovaných rómskych komunít s dôrazom na nízkonákladové opatrenia; na budovanie systému zásobovania pitnou vodou; na rozšírenie existujúcej distribučnej siete alebo jej rekonštrukciu

Aktivita 2.2: Podpora vybudovania a dobudovania technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami – miestne komunikácie (cesty) v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.3: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry – vybudovanie novej verejnej kanalizácie a kanalizačných prípojok v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.4: Podpora projektov zameraných na deratizáciu, dezinfekciu a dezinfekciu v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 3.1: Podpora misijnej práce v marginalizovaných rómskych komunitách - Posilnenie intervencií v oblasti výchovy, vzdelávania a osvetovej práce

Aktivita 3.2: Podpora stredných škôl poskytujúcich vzdelávanie najmä žiakom z prostredia marginalizovaných rómskych komunít - Podpora projektov, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality stredoškolského vzdelávania žiakov z prostredia marginalizovaných rómskych komunít. Podporované budú najmä projekty zamerané na opravu, rekonštrukciu, stavebné úpravy, zmenu

stavby, materiálne vybavenie a vnútorné dovybavenie stredných škôl a na podporu zabezpečenia pravidelnej dochádzky žiakov stredných škôl.

Úrad vlády SR – Podpora rozvoja športu

Podpora projektov zameraných na výstavbu multifunkčných ihrísk, s umelým povrchom a príslušenstvom, ktoré sú svojím charakterom určené na prevádzkovanie minimálne dvoch športov, a to futbalu a volejbalu v súlade s § 2 ods. 5 písm. e) zákona č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ÚV SR

Environmentálny fond, Program obnovy dediny – Zelená dedina

Dotácie Nitrianskeho samosprávneho kraja: LEADER, šport, kultúra, cestovný ruch

Podpora podnikateľov: SBA, Slovenská záručná a rozvojová banka (JEREMY)

Nadačné zdroje

Napr. Nadácia pre deti Slovenska – Dôvera, Hodina deťom, Nadácia Tatra banky - Študenti do sveta, Dobré srdce, Business Idea, Viac dizajnu, Vedieť viac, Viac umenia, E-talent, Viac pre regióny, Kvalita vzdelávania, Nadácia SPP - Program Opora, Štipendijný program Hlavička, Nadácia Slovenskej sporiteľne - Obce bližšie k vám, Nadácia VÚB – Pre Umenie Poklady môjho srdca, Pre Nádej, Nadácia Orange - Grantový program pre optimistov, Nadačný fond Slovenských elektrární, Energia pre krajinu, KNB/Citibank – Malé granty 2015 - Finančné vzdelávanie, Komunitný život, PwC nadačný fond - Pomocná ruka, Nadácia pomoc jeden druhému, TECHSOUP Slovakia, ORANGE: Špeciálne príležitosti, NADÁCIA VW: Vaša cesta, TESCO, Raiffeisen Banka,...

Indikatívny finančný plán PHSR

	Obdobie 2016-2022
Hospodárska oblasť	124 000,00 EUR
Sociálna oblasť	570 400,00 EUR
Environmentálna oblasť	2 637 483,20 EUR

Projektové zámery

Názov projektu	Prestavba nebytových priestorov na centrum voľného času	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je prestavbou nevyužívanej hrubej stavby na multifunkčnú kultúrno-športovú halu vytvoriť priestory pre centrum voľného času a tým podporiť zdravé sociálne prostredie v obci, podporiť osobnostný rozvoj detí a mladých ľudí vo voľnom čase, vytvoriť podmienky pre neorganizovanú mládež.	
Termín	2016-2018	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu – EUR	290 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Centrum voľného času	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet zrekonštruovaných objektov.	

Názov projektu	Rekonštrukcia obecného úradu	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť objektu. Výmena otvorových konštrukcií na budove obecného úradu.	
Termín	2016 - 2018	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	24 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Zlepšený stavebno-technický stav obecného úradu	
Užívatelia	Obyvatelia obce, pracovníci Obecného úradu	
Indikátory monitoringu	Počet zrekonštruovaných objektov.	

Názov projektu	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je odstránenie negatívnych účinkov dažďových vôd v intraviláne obce, zvýšiť bezpečnosť a atraktivitu obce.	
Termín	2016-2022	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	24 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Obnovené miestne komunikácie	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Rekonštruovaná plocha v m.	

Názov projektu	Dostavba obecného vodovodu- III. etapa	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je napojenie obyvateľov celej obce na verejný vodovod a tým zvýšenie kvality života v obci.	
Termín	2016-2022	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	100 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Nové domácnosti napojené na obecný vodovod.	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet nových domácností napojených na vodovod.	

Názov projektu	Kanalizácia obce Čalovec a výtl. potrubie do obce Zlatná na Ostrove	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je rozšíriť kanalizáciu v tých častiach obce, kde zatiaľ nie je vybudovaná. Redukovať únik splaškových odpadových vôd do zeme a zníženie rizika kontaminácie podzemných a povrchových vôd	
Termín	2016 - 2020	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	2 551 350,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Rozšírená kanalizácia	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu.	

Názov projektu	Modernizácia MŠ a školskej jedálne	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je modernizácia a rekonštrukcia budovy materskej školy a vybavenie školskej jedálne s modernými prístrojmi.	
Termín	2016 - 2022	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	10 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Modernizovaná MŠ a jedáleň	
Užívatelia	MLádež, obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet modernizovaných objektov.	

Názov projektu	Rekonštrukcia ZŠ Čalovec	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je skvalitnenie prostredia pre školákov a zníženie nákladov na energie. Realizácia projektu zahŕňa výmenu výplní otvorov – modernizáciu vykurovania a modernizáciu sociálnych	
Termín	2016 - 2022	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	206 400,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Rekonštruovaná ZŠ	
Užívatelia	Žiaci a zamestnanci ZŠ	
Indikátory monitoringu	Počet rekonštruovaných objektov.	

Názov projektu	Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je predchádzanie vzniku bioodpadu prostredníctvom kompostovania a tým dosiahnuť zníženie množstva zmesového komunálneho odpadu a naplnenie legislatívnych povinností obce pre nakladanie s bioodpadom.	
Termín	2016 – 2018	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu – EUR	86 133,20,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	4 306,66 EUR
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Zníženie množstva biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu ako aj zmesového komunálneho odpadu a súlad s platnou legislatívou odpadového hospodárstva.	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet nakúpených kompostérov, štiepkovačov.	

Názov projektu	Zapojenie sa do projektov zamestnávania	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je rekvalifikácia, vzdelávanie a tým rozšírenie možností občanov uplatniť sa na trhu práce. Zníženie nezamestnanosti. Aktívne zapojenie sa do rôznych projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov : Opatrovateľská služba, terénna sociálna služba, komunitné centrum a i, sústavné školenie zamestnancov	
Termín	2016-2022	
Garant	Obec Čalovec	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	-	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Počet zamestnaných občanov následkom zapojenia sa do projektu zamestnávania.	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet novoobsadených pracovných miest ročne.	

ZÁVER

Dokument PHSR obce Čalovec je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Čalovec je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Čalovec.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Čalovec je rozčlenený na päť základných častí:

A – Analýza vnútorného prostredia, analýza vonkajšieho prostredia a zhodnotenie súčasného stavu územia

B – Strategická časť

C – Programová časť

D – Realizačná časť

E – Finančná časť

Tvorba PHSR prebiehala nasledovne:

Proces tvorby PHSR obce Čalovec	Informovanie	Získavanie názorov	Zohľadnenie názorov
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule – obecné úradné tabule	X		
Letáky/Pozvánky na stretnutia rozposielané verejnosti priamo	X		
Dotazník rozosielaný v papierovej forme	X	X	X
Využitie existujúcich médií			
Internetová stránka obce, sociálne siete (Facebook)	X	X	
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach	X	X	
Dotazník rozosielaný v elektronickej forme	X	X	
Hlásenia v obecných rozhlasoch	X		
Informačné služby			
Poskytovanie informácií telefonicky, SMS, mailom	X	X	
Informačná kampaň – v rámci organizovaných verejných stretnutí pre obyvateľov obce	X		
Informačná kancelária - nezávislí experti poskytujúci poradenské služby (RRA Komárno)	X	X	
Stretnutia			
Osobné konzultácie s kľúčovými ľuďmi/skupinami – podnikateľmi, využitie miestnych ľudí na získavanie názorov – osobné konzultácie so zástupcami všetkých 3 sektorov	X	X	X
Verejné pracovné stretnutia - organizovanie stretnutí pre obyvateľov všetkých obcí s dôrazom na ťažiskové skupiny (reprezentatívne skupiny predstavujúce verejnosť, brainstorming – SWOT)	X	X	X

Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre širokú verejnosť – k analytickej časti PHSR - http://goo.gl/forms/QR	X	X	X
Pracovné skupiny – stanovenie vízie, cieľov, opatrení a aktivít			
Pracovná skupina – zástupcovia obce, spracovateľa PHSR			X
Iné aktivity			
Vzdelávacie programy na vybrané témy (kľúčové, kritické) – Regionálna zamestnanosť, sociálne podnikanie, regionálne jedinečnosti a hospodárstvo, Cezhraničná spolupráca, cestovný ruch, cyklotrasy, a pod.	X		
Informovanie o aktivitách v regióne – projektoch podporených V4, TownTwinning EACEA, Nitriansky samosprávny kraj, a pod. – workshopy, exkurzie – best practice (návštevy úspešne realizovaných projektov v území)	X		

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Čalovec je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Čalovec schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Čalovci. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Čalovec realizuje Obecné zastupiteľstvo v Čalovci.

PRÍLOHY

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu

1. Zákon č. 309/2014 Z.z. a zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
2. Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.), www.mindop.sk,
3. Partnerská dohoda SR 2014-20,
4. Operačné programy na roky 2014-2020, vrátane programu cezhraničnej spolupráce INTERREG V Slovenská republika – Maďarsko,
5. Program rozvoja vidieka na roky 2014-2020,
6. Územný plán obce Čalovec, web-stránka obce
7. propagačné a archívne materiály obce,
8. Byty v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
9. Demografický vývoj na Slovensku, Bencontweekly report, Rok vydania: 2015/číslo 4, Autor: Matúš Jančura, Jozef Prozbík
10. Domy v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
11. Fakty o zmenách v živote obyvateľov SR, Nitriansky kraj. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
12. Kultúrno-historické pamiatky ako potenciál rozvoja cestovného ruchu v Nitrianskom samosprávnom kraji, Rok vydania. 2012, Autor: Nitriansky samosprávny kraj
13. Korec P. a kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
14. Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
15. SAV Veda (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava
16. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2012, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
17. Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov. Programové obdobie 2014-2020. Rok vydania: 2014, Autor: Centrálny koordinačný orgán, Úrad vlády Slovenskej republiky.
18. Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
19. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2014, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
20. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2013, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
21. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2012, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
22. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
23. www.statistics.sk Štatistický úrad Slovenskej republiky – DATAcube, SODB 2011
24. www.upsvar.sk Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny – Komárno, Nové Zámky
25. www.ssc.sk Slovenská správa ciest
26. www.maszdzo.biznisweb.sk
27. www.komarno.sk
28. www.mindop.sk

29. www.land.gov.sk
30. www.economy.gov.sk
31. www.employment.gov.sk
32. www.unsk.sk